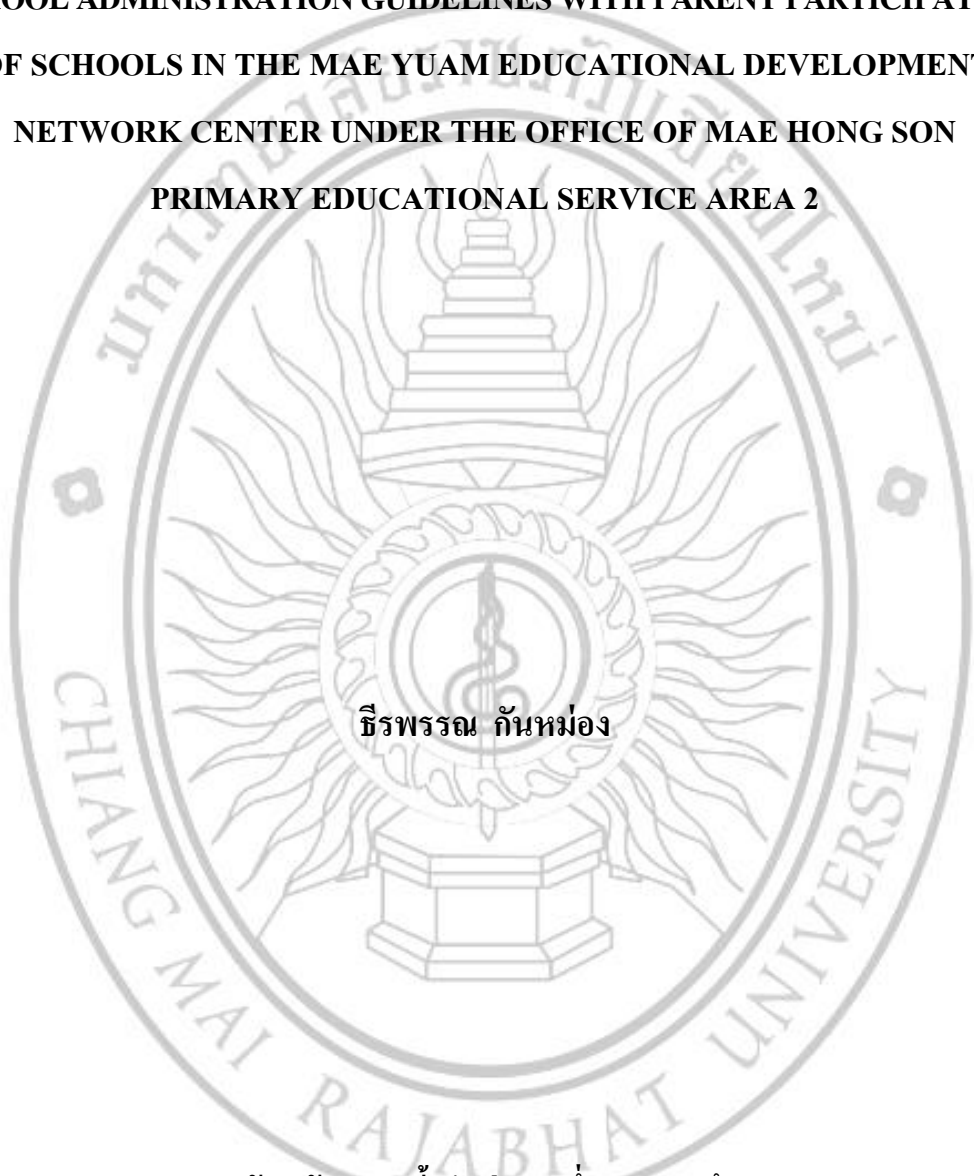

แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

SCHOOL ADMINISTRATION GUIDELINES WITH PARENT PARTICIPATION
OF SCHOOLS IN THE MAE YUAM EDUCATIONAL DEVELOPMENT
NETWORK CENTER UNDER THE OFFICE OF MAE HONG SON
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2566

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
นักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผู้วิจัย

ธีรพรรณ กันหม่อง

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธร ทรัพย์รุ่งทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.วีรวิษณุ ปิยนันทศิลป์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณี ภูพาน)

วันที่ ...๑๓... เดือน ...กรกฎาคม... พ.ศ. ๒๕๖๖

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผู้วิจัย : ชีรพรรณ กันหม่อง

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และ 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 248 คน และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม รวมทั้งสิ้น 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานบุคคล และสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การบริหารทั่วไป

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน

เขต 2 ประกอบด้วย 1) การบริหารวิชาการ ควรมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2) การบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรมีการแต่งตั้ง ผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโดยมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และการปฏิบัติงาน 3) การบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้า มามีส่วนร่วมในการประเมิน การแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข ปัญหาในการวางแผนอัตรากำลัง และ 4) การบริหารทั่วไป โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ กลุ่มงานบริหารทั่วไปประจำโรงเรียนโดยผู้ปกครองนักเรียนเข้าเป็นตัวแทนการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ ในงานบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนในศูนย์ เครื่องช่วยพัฒนาการศึกษาแม่ขอม

The Title : School Administration Guidelines with Parent Participation of Schools in the Mae Yuam Educational Development Network Center under the Office of Mae Hong Son Primary Educational Service Area 2

The Author : Theerapan Kunhmong

Program : Educational Administration

Independent Study Advisor

: Dr. Komsil Prasongsuk

Advisor

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate the current contexts of school administration with parent participation, and to examine the school administration guidelines with parent participation of the schools in the Mae Yuam Educational Development Network Center. The sample group consisted of 248 parents of kindergarteners through Prathom Suksa 6 students in 2022. The target group was composed of 15 experts, comprising the chair of the network center, school administrators in the network center, and representatives of parents. The research instruments included a questionnaire with the reliability of 0.98 and an interview. The quantitative data were statistically analyzed for frequency, percentage, mean, and standard deviation. The content synthesis was also used to analyze the qualitative data. The research results are summarized as follows.

1. The overall current contexts of school administration with parent participation were at the moderate level. The current context with the lowest mean was personnel administration and that with the highest mean was general administration.

2. The administration guidelines with parent participation should include academic administration with collective decision making and planning about developing and promoting learning resources in communities. For budget administration, parents should be appointed to work with concerned school committees by participating in thinking, planning, and performing. For

personnel administration, parents should be encouraged to participate in assessing, voicing their opinions, and providing suggestions to improve or solve problems about workforce planning. For general administration, a school working committee should be established with parent representatives partaking in decision making and service provision of the schools.

Keywords: Educational Administration, Participative School Administration Guidelines, Schools in the Mae Yuam Educational Development Network Center

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ กราบขอบพระคุณคณาจารย์และบุคลากร วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้อง รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระทุกท่าน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 15 ท่าน ที่ได้แนะนำให้แก้ไข ปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม คณะผู้อำนวยการ โรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม และผู้ปกครองนักเรียนในเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ที่ให้เวลาและโอกาสกระผม ได้มาศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเองให้มีระดับความรู้ที่สูงขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ น้อง ๆ ครอบครัวทุกคนที่ทำให้กำลังใจและสนับสนุนผู้ศึกษามาตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ เพื่อน พี่และน้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโท วิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและให้คำปรึกษาที่ดีเสมอมา ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระนี้ คงเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจหากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง หรือผิดพลาด ผู้ศึกษาขออภัย ณ ที่นี้ด้วย

ธีรพรธณ กันหม่อง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	๗
ABSTRACT.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๑๑
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	16
หลักการและแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	28
บริบทของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขอม.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
รูปแบบการวิจัย.....	50
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	57
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม	59
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2	67
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผลการศึกษา	77
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา	91
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	92
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ	93
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนที่ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ	94
ภาคผนวก จ รายชื่อกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์	95
ภาคผนวก ฉ สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม	96
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา	106
ภาคผนวก ซ แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ	107
ภาคผนวก ฌ แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ	116

สารบัญ (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย.....	หน้า 122
----------------------	-------------

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	จำนวนผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ขาม 39
3.1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย พัฒนาการศึกษาแม่ขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2.....51
4.1	จำนวน และร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม 58
4.2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย พัฒนาการศึกษาแม่ขาม โดยรวม.....59
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย พัฒนาการศึกษาแม่ขาม ด้านการบริหารวิชาการ 60
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย พัฒนาการศึกษาแม่ขาม ด้านการบริหารงบประมาณ 61
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย พัฒนาการศึกษาแม่ขาม ด้านการบริหารทั่วไป.....65
4.7	ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขาม 68

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แผนที่ตำบลแม่ขาม	36
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนถือเป็นกลไกที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากยิ่งต่อการพัฒนาและสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ชาติ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น งบประมาณในการพัฒนาที่ค่อนข้างจำกัด การขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน ระบบสาธารณูปโภคที่ยังไม่เอื้อต่อการศึกษาเหมาะสม อาคารเรียนไม่เพียงพอ บางแห่งทรุดโทรมจนไม่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ รวมทั้งการขาดแคลนบุคลากรทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล และมีขนาดเล็ก จึงมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้องค์กรมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และสนับสนุนด้านการศึกษาเพื่อลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และเพื่อตอบสนองต่อความเป็นจริง ของสังคม ชุมชนในแต่ละ เขตพื้นที่ นอกจากนี้ยังจะสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคน สร้างโอกาสกับลูกหลาน และความเจริญในพื้นที่บริการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 16 - 19) มีการกำหนดให้มีการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษา เป้าหมายที่ 3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่อย่างใดก็ตามถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 จนถึงการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 - 2579 (สำนักงานเลขาธิการ, 2560, น. ก - ค) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษา เป้าหมายที่ 3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่อย่างใดก็ตามถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 จนถึงการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี แต่ก็ยังมีโรงเรียนในเขตพื้นที่ชนบทไม่น้อยที่ไม่สามารถดำเนินการในลักษณะที่กำหนดได้เนื่องจากปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาได้

ดังนั้นชุมชนจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความสำเร็จของสถานศึกษา ขณะเดียวกัน โรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน ดังนั้นนอกจากการบริหารสถานศึกษา ในด้านวิชาการและการบริหารจัดการแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญในการสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และเพื่อได้รับความร่วมมือ สนับสนุนจากชุมชนในกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งโรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลัก 3S's ในการสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน (ประสงค์ ถึงแสง, 2559, น. 1) ได้แก่ S –Shared Vision คือการสร้างให้ชุมชนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา “S- Synergy” คือการรวมพลังประสานความร่วมมือกับชุมชนให้ทำงานร่วมกับสถานศึกษา และ “S-School Based Activities” การสร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งความรู้ศูนย์กลางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน (ฉัตรนิษานันท์ พิมพ์ทอง, 2555, น. 22 - 23) การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มี ส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตน เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จขององค์กรร่วมกัน (ผานิต นาคลำภา, 2555, น. 21) ความสำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจในคุณค่าของตัวเอง และนำคุณค่านั้น มาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดขึ้นระหว่าง ชุมชนกับสถานศึกษา หรือระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับ โรงเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความคิดร่วมกัน เข้าใจกัน และนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตั้งอยู่ในตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน มีผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 8 คน ครู จำนวน 74 คน และมีนักเรียนทั้งสิ้น 1,248 คน (ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ยวม, 2565, น. 34 - 35) โดยผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ชาวปะกาเกะยอ ชาวละว้า ชาวไทยใหญ่ และชาวพื้นเมือง เป็นต้น ที่ตั้งเป็นพื้นที่ที่ราบภูเขา ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ซึ่งประเด็นดังกล่าวเห็นว่าอาจทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาค่อนข้างน้อย ซึ่งสังเกตได้จาก ในปีที่ผ่านมาที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการบริหารการศึกษาน้อยมาก รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ และการแสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาโรงเรียนมีน้อย ซึ่งผู้ปกครองยกภาระให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน หรือเกิดการเข้าใจที่คลาดเคลื่อน (ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ยวม, 2565, น. 74 - 75) จากการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ได้สรุป

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมครั้งนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น สนับสนุนวิทยากรท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริม การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนระดมทรัพยากร ด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่โรงเรียน เป็นต้น ด้านการบริหารงานบุคคลผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ให้กับ กับบุคคลในชุมชน ที่ไม่ได้เป็นผู้ปกครองนักเรียน ถึงการปฏิบัติงานของโรงเรียนรวมทั้งเป็นผู้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น ด้านการบริหารทั่วไปผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในด้านให้การช่วยเหลือสนับสนุน ด้านแรงงานการพัฒนาโรงเรียนการช่วยเหลืองาน ในกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียน ได้จัดขึ้นหรือโรงเรียนจัดร่วมกับชุมชน การพัฒนาอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและ การอำนวยความสะดวกให้แก่ นักเรียน เป็นต้น (ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ยวม, 2565, น. 76 - 77)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ซึ่งมีประเด็นการศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นมีส่วนร่วมมีมากน้อยเพียงใด และสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ในด้านการบริหาร วิชาการการบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารงานบุคคล โดยใช้ขั้นตอนตามกระบวนการการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

2. ทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3. ได้ข้อมูลทราบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม อันเป็นข้อมูลเพื่อใช้แก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น อันจะเสริมสร้างศรัทธา การยอมรับ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 691 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565

จำนวน 248 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลประกอบด้วย ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดังนี้

- 1.1 การบริหารวิชาการ
- 1.2 การบริหารงบประมาณ
- 1.3 การบริหารงานบุคคล
- 1.4 การบริหารทั่วไป

2. แนวทางการการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาถึงการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม และแนวทางการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2566

ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ โรงเรียนบ้านทุ่งแพม โรงเรียนบ้านกะปวง โรงเรียนบ้านห้วยทราย โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ โรงเรียนบ้านแม่กองแป โรงเรียนบ้านห้วยโศ และโรงเรียนบ้านแม่กองคา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง การที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และการประเมินผลการดำเนินการในด้านต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนี้

1.1 การบริหารวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับประโยชน์ และการประเมินในการบริหารวิชาการ การให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ

1.2 การบริหารงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับประโยชน์ และการประเมิน การช่วยเหลืองานเกี่ยวกับ การบริหารงบประมาณที่สนับสนุน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ กำหนดแผนงานกำหนดแนวทางการเงินและ ให้ความเห็นชอบ ให้คำแนะนำการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน แสวงหาระดมทุนทางการศึกษา และให้การสนับสนุนด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างคุ้มค่าและเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับประโยชน์ และการประเมิน การกำหนดแผนงานบุคลากร การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรม สำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วางแผนและ ดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน การจัดหาสนับสนุน วิทยากรท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

1.4 การบริหารทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับประโยชน์ และการประเมิน การกำหนดแผนงานแผนการปฏิบัติงานประจำปี การวางแผนการจัด และการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา การร่วมพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ประสาน และงานแนะแนว งานกิจการนักเรียน การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน และชุมชน

2. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง บิดามารดาหรือผู้อุปการะนักเรียน ซึ่งเป็นนักเรียน ในปกครองตั้งแต่ชั้นอนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนปีการศึกษา 2565

3. **ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง บิดามารดาหรือผู้อุปการะนักเรียนซึ่งดำรง ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 3 ปี ขึ้นไป

4. **ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม** หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในศูนย์เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จัดตั้งขึ้นเพื่อ ร่วมมือกันพัฒนาให้มีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน ร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน การศึกษา ให้คำปรึกษาในการจัดการศึกษา รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนที่ประสบปัญหา ความยากลำบากในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียน ชุมชนบ้านน้ำดิบ โรงเรียนบ้านทุ่งแพม โรงเรียนบ้านกะปวง โรงเรียนบ้านห้วยทราย โรงเรียนบ้าน ห้วยสิงห์ โรงเรียนบ้านแม่กองแป โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ และโรงเรียนบ้านแม่กองคา

5. **ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่อยู่ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม

6. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่อยู่ในศูนย์เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่มีวิสัยฐานะ ชำนาญการพิเศษขึ้นไป

7. **แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการของโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมใน การรับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน ตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และศึกษาแนวทางส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. หลักการและแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
4. บริบทของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ ภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ที่ดำเนินการ การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษา ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรให้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กล่าวถึงความหมายของการบริหาร ความสำคัญของ การบริหารและแนวคิดกระบวนการบริหารตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

ศิริพร เจริญศักดิ์ (2556, น. 23) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารคือการทำงานร่วมกันของกลุ่ม บุคคลโดยอาศัยทรัพยากรเทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามกระบวนการบริการ

บรรจบ บุญจันทร์ (2556, น. 38) ได้ให้ความหมาย การบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2557, น. 3) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ และใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ศิริ ถิอาสนา (2557, น. 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากร ที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

วิทยา ประวะ โข (2560, น. 38) ได้กล่าวถึง การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมของการศึกษาที่เกิดจากบุคลากรหลาย ๆ คน ร่วมมือกันดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกด้านโดยอาศัยวิธีการจัดการองค์การ การสั่งการ การอำนวยการความสะดวกและปรับปรุง เพื่อพัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จุฑามาส นาคปฐม (2559, น. 14) ได้อธิบายความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร จัดเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในทางสังคมศาสตร์ที่นำเอาหลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ ทางมานุษยวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์มาใช้ ไม่ใช่ศาสตร์อย่างเดียว และยังต้องใช้ศิลป์เข้าควบคู่ไปด้วย คือ ต้องสามารถประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริง และ การบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่การบริหารอันประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การมอบหมายงาน การรายงานและการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ทรัพยากรในการบริหาร การประสานระหว่างกัน และประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงาน

สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรใช้กระบวนการในการมีส่วนร่วมวางแผนสั่งการ ตรวจสอบ นิเทศติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ภารกิจของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลทำให้สถานศึกษาสัมฤทธิ์ผลบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การบริหารงานในสถานศึกษานั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องนำทั้งศาสตร์ และศิลป์มาปรับใช้ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษา การศึกษารุ่นนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาและนำเสนอประเด็น ดังต่อไปนี้ ความหมายของการบริหาร

สถานศึกษา ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา กระบวนการบริหารสถานศึกษา และขอบข่ายการบริหารงานภายในสถานศึกษาตามลำดับ

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานสถานศึกษา ถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการควบคุม ดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ยุคตันท์ หวานน้ำ (2555, น. 11) ได้กล่าวเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในการจัดระบบการศึกษา เพราะมีความเกี่ยวข้องกับ ผู้ปฏิบัติงาน และรวมถึงบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องที่อยู่ภายในองค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

บริมาส กัลยา (2556, น. 12) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนภารกิจที่จะต้องปฏิบัตินั้น ได้แก่ การกำหนดรูปแบบทาง ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ครรจิต มาลัยวงศ์ (2557) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเขาวจนหรือคมในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษาหรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชน และประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็มีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้า และความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์สังคมและสติปัญญา การบริหารสถานศึกษานั้นจึงจะต้องอาศัยผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการที่จะใช้ศาสตร์และศิลป์มาใช้ในการบริหารอย่างเหมาะสม และที่สำคัญจะต้องนำทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพราะการจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชนนั้น ๆ และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แบ่งการบริหารงาน และการจัดการศึกษาของโรงเรียนออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา กฎกระทรวงได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 33 - 73)

3.1 การบริหารวิชาการ

แนวคิด งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาว่างานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 29 - 30)

ขอบเขต/ ภารกิจการบริหารวิชาการ

1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการดำเนินการ
เกี่ยวกับการพัฒนาด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
การวางแผนงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การแนะแนว การพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือใน
การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน
วิชาการ

3.2 การบริหารงบประมาณ

แนวคิด การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระใน
การบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
และบริหาร งบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ
สถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผล
ให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น ต่อผู้เรียนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 30 - 31)

ขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงบประมาณ

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 11. การวางแผนพัสดุ
 12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ เป็นการดำเนินการทางการเงิน ทั้งในส่วน
 ของเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำ และเสนอของงบประมาณ
 การ จัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน กำหนด
 แผนงานการเงินและให้ความเห็นชอบ ให้คำแนะนำการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน
 แสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่าง
 คุ่มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 การบริหารงานบุคคล

แนวคิด การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญ ที่มุ่งส่งเสริมให้
 สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้าน
 การบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
 ข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ
 ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาของ ผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 31 - 32)

ขอบข่าย/ ภารกิจของการบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลัง

2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
  6. การลาทุกประเภท
  7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
  8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
  9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
  10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
  11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
  12. การออกจากราชการ
  13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
  14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
  15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
  17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
  18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
  20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
- สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล เป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ สูง อันได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การกำหนดแผนงานบุคลากร การให้คำปรึกษาแนะนำ การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมและยกย่อง เชิดชูเกียรติ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับ

นโยบายระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

3.4 การบริหารทั่วไป

แนวคิด การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลัก ในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ การศึกษา ทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหาร และจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 32 - 33)

ขอบข่าย/ ภารกิจของการบริหารทั่วไป

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
  19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน
  20. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
  21. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- สรุปได้ว่า การบริหารทั่วไป เป็นกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริหารงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานพัฒนา มาตรฐานการปฏิบัติ การจัดทำงานธุรการ จัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียนและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ประสาน และพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอความหมายของการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระบวนการการบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) เป็นการบริหารงานที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงาน ร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ ได้มีผู้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม ดังนี้

รัตน์ฐาภรณ์ ธนโชติสุขสบาย (2557, น. 21) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานที่ผู้บริหารเปิด โอกาสให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในกระบวนการบริหารในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย ร่วมในการดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมประเมินผล ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆร่วมกัน โดยร่วมมือและช่วยเหลือกัน อย่างเป็นกัลยาณมิตร

จุฬามาศ พันสวรรค์ (2562, น. 11) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุนการปฏิบัติงาน การพัฒนาการศึกษาซึ่งเป็นที่สำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่จะผลักดันให้ภารกิจประสบความสำเร็จและบรรลุ เป้าหมายดังที่ทุกคนคาดหวัง

ภคมน วรกิตติมงคล (2562, น. 8) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคล ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามาร่วมใน กิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม ในลักษณะร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การเปิดโอกาสให้ เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับประโยชน์ด้านการนำความรู้ความสามารถ และทักษะของคนในองค์กร หรือท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์นอกจากนี้การเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้สึกว่า ตนเองมีความภาคภูมิใจ มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันพัฒนาและ ทำประโยชน์ต่อสังคมและการศึกษาได้

วิบูลอร นิลพิบูลย์ (2563, น. 21) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วม คิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ร่วมรับผิดชอบ และแสดงความคิดเห็นในการวางแผน โดยใช้ ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกมัดและ ตกลงทางใจ ร่วมกันในการบริหาร โรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้ กระบวนการการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การไว้วางใจกัน (Trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977, pp. 7 - 9) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควบคู่กับเรื่องของผลประโยชน์และการประเมินผล ในกิจกรรมของประชาชน

โอกเลย์ (Oakley, 1991, pp. 8 - 9) เห็นว่าการมีส่วนร่วม หมายถึงการดำเนินกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ 3 ลักษณะ ต่อไปนี้คือ 1) เป็นการให้การช่วยเหลือ 2) เป็นการให้อำนาจ และ 3) เป็น งานขององค์กรโดยย้าความสำคัญของการให้อำนาจว่า หมายถึงการมีส่วนร่วมการให้อำนาจเป็น การเพิ่มหรือพัฒนาทักษะขีดความสามารถในการบริหารการมีส่วนร่วม จึงมีความสัมพันธ์กับ การให้อำนาจองค์กรเป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจและมักจะเป็นรากฐานสำคัญของการให้ ความช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การช่วยเหลือการให้อำนาจและงานขององค์กรจึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

กุสตาโว (Gustavo, 1992, p. 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่ หรือ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่างแต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งการให้บุคคลมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานนั้นถ้าบุคคลเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาแล้วการบริหารงานของสถานศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้

2. ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ธรร สุนทรายุทธ (2551, น. 540) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่าการสร้างบรรยากาศทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจในปัญหาของหน่วยงาน สำหรับการเพิ่มค่าจ้างนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งจูงใจให้ทำงานได้เต็มที่แต่การให้รางวัลด้วยการชมเชย ยกย่อง ให้เกียรติ กลับเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพลังต่าง ๆ ในการทำงาน เมื่อประสบความสำเร็จ คนทำงานย่อมมีความภาคภูมิใจแม้จะไม่ได้เงินเดือน หรือค่าจ้างเป็นการตอบแทนก็ตาม

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น. 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่า หลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ การสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจในปัญหาของหน่วยงาน สำหรับการเพิ่มค่าจ้างนั้นอาจมิใช่เป็นสิ่งจูงใจให้ทำงานได้อย่างเต็มที่เสมอไป แต่การให้รางวัล ด้วยการชมเชยกยกย่อง ให้เกียรติ อาจเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพลังต่าง ๆ ในการทำงาน เมื่อประสบความสำเร็จ ผู้ปฏิบัติย่อมมีความภาคภูมิใจ แม้จะมีได้รับเป็นเงินหรือค่าจ้างเป็นการตอบแทนก็ตาม

จันทรานี สวงวนนาม (2553, น. 166 - 167) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในโครงการได้มีส่วนร่วม และมีความสำคัญในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ 3 ประการ คือ 1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งสมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับฟัง

ความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กร 2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้ สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มสมาชิกและความร่วมมือกันจะแพร่ขยายไปทั้งองค์กรทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอม และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และ ผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ 3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกใน หน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กร

อมรภัก ปิ่นกำลัง (2562, น. 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์การ ส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไป

แฮค แคนโดลี และเรย์ (Hack, Candoli & Ray. 1995, p. 261) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าความต้องการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน มีมากขึ้นเรื่อย ๆ และมากกว่าในอดีต ที่ผ่านมาจะเป็นพลังสำคัญที่ขับเคลื่อนมาสู่ระบบบริหารในโรงเรียนอย่างรวดเร็ว โดยการวางแผน ให้ผู้ปกครอง ประชาชน นักเรียน ทีมงาน และคณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมได้ อย่างง่าย และสะดวกยิ่งขึ้น

ทาวน์เซนด์ (Townsend, 1994, p. 157) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า ในการศึกษาที่ควรให้ชุมชนหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษากับโรงเรียน คือ

- 1) บุคคลในชุมชนตระหนักดีว่า การที่พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กับทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์ต่อผลผลิต (Output) ทางการศึกษาของโรงเรียน
- 2) บุคลากรในชุมชนเชื่อว่า ชุมชนจะได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจ หรือ การเข้ามามีส่วนร่วมของพวกเขา
- 3) บางครั้งพวกเขาอาจได้รับการขอร้องหรือได้รับมอบหมายให้แสดงความคิดเห็น หรือเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อผู้บริหาร การทำงานในองค์การจะไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าปราศจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม และประสานงาน

กันอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อมุ่งประโยชน์ให้แก่องค์กรการสร้างบรรยากาศทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ และ รับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจในปัญหาของหน่วยงาน การบริหารแบบ การมีส่วนร่วมเน้นความสำคัญในการจูงใจผู้ทำงาน และการสร้างองค์การไปสู่เป้าหมายนั้น องค์การจึงถูกสร้างขึ้นมาจากเพื่อสนองความต้องการของผู้ทำงาน ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่าง ผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูนความไว วังใจซึ่งกันและกันมากขึ้น

3. กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การการจำแนกกระบวนการบริหารมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ในการศึกษา จึงมีแนวคิดกระบวนการบริหารมีส่วนร่วม ดังนี้

โคเฮินและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1986, pp. 55 - 56) ได้เสนอกระบวนการ บริหารมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) เป็น กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาโดย การรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และข้อจำกัดในทางเลือกที่เหมาะสม โดยทางเลือกที่จะเลือกผ่าน การพิจารณาตรวจสอบและประเมินว่าเหมาะสมหรือดีที่สุด กระบวนการตัดสินใจนั้นต้องเริ่มต้น ด้วยการกำหนด ความต้องการและจัดลำดับความสำคัญทางเลือกและตัดสินใจ ทั้งในช่วงของ การวางแผน และในช่วงการดำเนินงานตามแผน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Participation in Implementation) เป็นการ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่ทุก คนคาดหวังและประสบความสำเร็จโดยบุคลากรทุกระดับในหน่วยงานร่วมมือรับผิดชอบร่วมกัน จะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ทำให้การปฏิบัติงานมีเป้าหมาย และ ทิศทาง

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน (Participation in Benefits) สมาชิกทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานควรได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนร่วมกัน จาก การทำงาน ผลประโยชน์อาจอยู่ในรูปอารมณ์หรือด้านจิตใจ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่เขาเห็นว่าเป็น งานที่มีความหมายและเป็นประโยชน์สำหรับหน้าที่การงานในอนาคต หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ ที่ได้รับเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามหากสมาชิกมองไม่เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจาก การทำงานก็อาจไม่ได้รับความร่วมมือในการทำงานเท่าที่ควร

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) เป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นกระบวนการร่วมกันพิสูจน์ ตรวจสอบ และสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้รับรู้ว่าการปฏิบัติงานที่สิ้นสุดลงว่าบังเกิดผลบรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เป็นการให้ความสำคัญทุกฝ่ายที่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผล

ธรร สุนทรายุทธ (2551, น. 541 - 542) ได้เสนอกระบวนการบริหารมีส่วนร่วมไว้

4 ประเภท คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

พิณสุดา สิริธรรังศรี (2558, น. 44 - 45) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมคิด
- 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมวางแผน
- 4) การมีส่วนร่วมดำเนินการ
- 5) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
- 6) การมีส่วนร่วมแก้ปัญหา
- 7) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล
- 8) การมีส่วนร่วมชื่นชมผลสำเร็จ

เสาวนีย์ เดือนเด่น และคณะ (2558, น. 8) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในด้านการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล
- 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สยามมล เกษประดิษฐ์ (2559, น. 12 - 14) ได้สรุปกระบวนการบริหารมีส่วนร่วมออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามวิธีการจำแนก ดังนี้

1) จำแนกตามกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ แต่โดยทั่วไปแล้วจะพิจารณามิติของการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน

2) จำแนกตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการริเริ่มงาน การวางแผน การดำเนินงานหรือโครงการ และการประเมินผล

3) จำแนกตามระดับความสมัครใจ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ การมีส่วนร่วมโดยถูกชักนำ และการมีส่วนร่วมโดยการบังคับ

4) จำแนกตามวิธีการของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม

5) จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับของการมีส่วนร่วม ระดับของการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน และระดับของการมีส่วนร่วมแท้

6) จำแนกตามความถี่ของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของการมีส่วนร่วม

7) จำแนกตามระดับประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ คือ การที่ผู้มีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ อย่างชัดเจน และการมีส่วนร่วมที่ไม่มีประสิทธิผล คือ การที่ผู้มีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ เพียงบางส่วน

8) จำแนกตามความถี่ของการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง หรือเป็นช่วง ๆ

9) จำแนกตามระดับขององค์การ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในระดับล่าง การมีส่วนร่วมในระดับกลาง และการมีส่วนร่วมในระดับสูง

10) จำแนกตามลักษณะของผู้มีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้นำในท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของรัฐ และผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้คนต่างชาติ

11) จำแนกตามลักษณะการวางแผน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวางแผนจากบนลงล่าง และการวางแผนจากล่างขึ้นบน

สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561, น. 27) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ

1) การมีส่วนร่วมคิด

2) การมีส่วนร่วมวางแผน

- 3) การมีส่วนร่วมดำเนินการ
- 4) การมีส่วนร่วมประเมินผล
- 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ชาติด และวิล (Shadid and Wil, 1982, p. 122) ได้เสนอได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ซัชคิน (Sashkin, 1982, pp. 110 - 113) ได้เสนอได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย
- 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- 4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

สวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996, pp. 391 - 394) ได้เสนอได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

- 1) การไว้วางใจกัน ซึ่งเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม
- 2) ความยึดมั่นผูกพัน
- 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- 4) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นำมาสู่การตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ในมาตรา 9 ได้ตราไว้ว่าการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับและประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้

ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น. 4) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ที่ไม่อาจปฏิเสธและละเลยได้

ระบบการจัดการศึกษาไทยดั้งเดิมแต่การศึกษาทำหน้าที่สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิตของชุมชน โดยพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในการดำรงชีวิตและเลี้ยงชีพ รู้จักใช้และคิดค้นเทคโนโลยี ฝึกให้ทักษะในการจัดการในการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของชุมชน รวมทั้งพัฒนาสติปัญญาของบุคคลในด้านการคิด การจำจินตนาการและการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ ให้มีสำนึกทางจริยธรรม เข้าใจคุณค่าของชีวิตธรรมชาติและสติปัญญา ซึ่งความรู้ความสามารถและคุณธรรมของปัจเจกบุคคลที่ได้รับการพัฒนาทรัพยากรของชุมชน ทำให้ชุมชนมีสมาชิกที่มีคุณภาพ ประกอบกับโครงสร้างทางสังคมแบบแนวราบของชุมชน และความสัมพันธ์เชิงสังคม รวมทั้ง กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนทำให้คนในชุมชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันอย่างกว้างขวาง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะที่จะก่อให้เกิดการสั่งสมและพัฒนาเป็นองค์ความรู้ หรือภูมิปัญญาของชุมชน นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิตหรือการศึกษาแบบนี้ยังมีบทบาทสำคัญ ต่อพัฒนาการของบุคคลและชุมชนในทุกด้าน เพราะมีลักษณะบูรณาการหรือเป็นองค์รวม ทำหน้าที่ เชื่อมบุคคลชุมชน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชน เทคโนโลยี นิเวศวิทยา พิธีกรรม ประเพณีค่านิยม ทำให้ชุมชนเกิดความเป็นปึกแผ่น ทั้งยัง เป็นการถ่ายทอด วัฒนธรรมหรือการขัดเกลาทางสังคม (Transmission of Culture/ Socialization Function) ของชุมชน เพื่อสร้างสมาชิกใหม่ในชุมชนให้มีความสามารถมีสติปัญญาในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ให้มีความสอดคล้องกับค่านิยมและเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม และทรัพยากรของชุมชน เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชนให้ต่อเนื่อง ทั้งการศึกษายังทำหน้าที่จัดสรรตำแหน่งและหน้าที่ ให้แก่สมาชิกในชุมชน โดยอาศัยความรู้ของบุคคลเป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย ซึ่งระบบการศึกษา แบบดั้งเดิมชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจให้ความเป็นธรรมและกำหนดค่านิยมของผู้มีการศึกษาตามสภาพ ความต้องการและความจำเป็นของชุมชน (อุทัย คุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์, 2540, น. 25 - 31)

โรงเรียนกับการศึกษาในชุมชน ระบบการศึกษาดั้งเดิม ครอบครัววัดและชุมชนเป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ปัจจุบันนี้โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้เพียงแหล่งเดียวที่รัฐมอบให้จัดการศึกษาโดยความชอบธรรม ซึ่งส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ความสามารถ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับไม่สอดคล้องกับความรู้เดิมในชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชน ถูกทอดทิ้ง เนื้อหาสาระการเรียนรู้ถูกกำหนดโดยรัฐการศึกษากลายเป็นการศึกษาแบบแยกส่วน มุ่งพัฒนาความสามารถ

ทักษะด้านอาชีพเฉพาะอย่าง ทำให้ระบบการศึกษาในโรงเรียนมีบทบาทจำกัด ไม่ช่วยในการพัฒนาชุมชนอย่างกว้างขวาง บทบาทของโรงเรียนทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือขัดเกลาของสังคมที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ทัศนคติและวิถีชีวิตนอกชุมชน การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ได้ทำลายแหล่งการเรียนรู้ให้ลดน้อยลง โรงเรียนจะต้องปรับบทบาทของตนเอง ให้สอดคล้องกับชุมชนเงื่อนไขที่สำคัญคือ โรงเรียนและชุมชนรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องปรับเปลี่ยนและปรับกระบวนการทัศนในการทำงานร่วมกัน ทั้งชุมชนและโรงเรียนต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาตรงกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีโครงสร้างความสัมพันธ์ของการจัดการศึกษาแบบแนวราบ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเปิดโอกาส ให้ชุมชนและครูมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ การทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะทำให้ชุมชนและโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำจัดอุปสรรคในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ลดน้อยลง โรงเรียนจะเห็นความสำคัญ ของชุมชนและร่วมมือกับชุมชนมากขึ้น (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2542, น. 36)

5. วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ที่ได้กล่าวถึงสังคม ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน (อุ้นดา นพคุณ, 2546, น. 88)

1) ในฐานะเป็นกลุ่มที่มารวมตัวกันประชุมระดมความคิดในภาคเอกชนหรือในภาครัฐบาล วิธีการให้สมาชิกขององค์กรหรือสมาชิกได้มารวมกลุ่มและระดมความคิดในรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamic) วิธีการนี้จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทและกระบวนการการมีส่วนร่วม

2) การประชาสัมพันธ์ (Public Learning) เป็นการรับฟังความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหรือปัญหาในชุมชน หรือแนวความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เช่น การประชาสัมพันธ์เรื่องการศึกษาการสร้างเขื่อน เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยวิธีการจัดที่ดี

3) คณะกรรมการหรือกลุ่มทำงานในประเทศไทยขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ จะใช้รูปแบบคณะกรรมการหรือกลุ่มทำงาน ในการให้เจ้าหน้าที่พนักงาน หรือข้าราชการได้มีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาโปรแกรม แต่วิธีการนี้จะมีผู้เข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนัก แต่สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็ว

4) วิธีการพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมเชิงนามธรรม ซึ่งนักพัฒนาโปรแกรมจะต้องพยายามใช้เทคนิคทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น การชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาโปรแกรมในความหมายที่สมบูรณ์แบบ รวมทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม

คือทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโปรแกรมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนงาน การสร้างแผนการเรียนการสอน การนำแผนการเรียนการสอนไปปฏิบัติและการประเมินผล

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาในชุมชนนั้น ๆ มีการคิด มีการลงมติ มีการตัดสินใจร่วมกัน ในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา

6. หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

โรงเรียนนับเป็นหน่วยหนึ่งในสังคม เป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน โรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและเตรียมสมาชิกของสังคม ให้เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ ดังนั้น บ้านและชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน และมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

แฮมมอนด์และคนอื่น ๆ (Hammond et al., 1979 อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนควรจัดขึ้น ได้แก่

- 1) การจัดประชุมหรือการจัดพบผู้ปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับตัวเด็กผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 2) จัดให้มีการสนทนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเลี้ยงดู พัฒนาการของเด็กและปัญหาต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย
- 3) จัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม โดยผู้ปกครองและครูอาจจัดเป็นครั้งคราว เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 4) จัดให้มีการพบผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเตรียมของเล่นให้กับเด็กให้ผู้ปกครอง มีความรู้และความสามารถในการทำเครื่องเล่นง่าย ๆ ไปเล่นกับเด็กที่บ้านโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- 5) จัดให้มีการติดต่อกับผู้ปกครองเป็นการส่วนตัว เช่น การสนทนาทางโทรศัพท์ ครูไปเยี่ยมบ้านเด็กการติดต่อกันทางจดหมาย เป็นต้น
- 6) การจดบันทึกภายหลังการพูดคุยหรือการพบปะครูควรมีการจดบันทึกเพื่อเป็นข้อมูล
- 7) การให้คำแนะนำในการสังเกตเด็ก
- 8) การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นอาสาสมัครในโรงเรียน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น34 - 36 อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานในการจัดกิจกรรม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียนกิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

2) กิจกรรมสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกัน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาการเยี่ยมชม เช่น การประชุมปรึกษาเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน พร้อม ๆ กับการแลกเปลี่ยนความรู้กัน การแก้ปัญหาาร่วมกัน การเยี่ยมบ้าน เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สร้างสานความสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การเยี่ยมบ้านจะไม่ทำบ่อยนักอาจเป็นภาคเรียนละ 1 ครั้งหรือปีละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสม

3) กิจกรรมการสื่อสารสารสนเทศกิจกรรมนี้จะเน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลักส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น โทศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสมเพจแผ่นพับข้อมูลโรงเรียน

4) กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียน ทั้งเป็นผู้สอนเป็นผู้ช่วยครูตลอดถึงเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน

5) กิจกรรมบริการ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่สังคม และครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุด ของเล่น ศูนย์ดูแลเด็กศูนย์แลกเปลี่ยนสิ่งของที่ผู้ปกครองเหลือใช้

6) กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม คือ การวางนโยบายโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

สรุปได้ว่า หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมนั้น ขึ้นอยู่กับโรงเรียนว่าจะเลือกกิจกรรมแบบใด จึงจะเหมาะสมกับสภาพของ สังคม ครอบครัวเจตคติ และความเชื่อของผู้ปกครอง โดยควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมประกอบ กัน เพื่อให้ผู้ปกครอง ได้มีโอกาสเลือกและเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่ายขึ้น โรงเรียนต้องออกแบบและ พัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมให้เกิดคุณค่าและความรู้สึกที่ดีต่อผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

หลักการและแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, น. 182 - 183) ได้สรุปความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน (บางโรงเรียนมีตัวแทนนักเรียนเป็นกรรมการด้วย) ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มี หน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

พิมพัรค์ สามคุ้มพิมพ์ (2556, น. 24 - 25) การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาให้มากขึ้นและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา มีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับงาน บริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคลากร งานบริหารทั่วไป จัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผลสูงขึ้น และการที่บุคคลทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจะทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษามากขึ้นและทำให้ผลการปฏิบัติงานของ สถานศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น

จามจรี จำเมือง (2558, น. 8) กล่าวว่า การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Schoolbased Management หรือ Site-based Management) หมายถึง การบริหารจัดการที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐาน หรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวใน การบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน (School Board หรือ School Committee หรือ School Council) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทน ครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

กมลกานต์ บุญน้อม (2559, น. 17) การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management: SBM) หมายถึง การบริหาร

จัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา อาศัยหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ที่มีความคล่องตัว เป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไปที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียน ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา (School Board หรือ School Committee หรือ School Council) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมพลังในการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กฤษฎีกา หนุอินทร์ (2562, น. 35) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง โดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความคล่องตัวในการบริหารจัดการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไปมากที่สุด เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนและชุมชน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการศึกษาแห่งชาติ และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้นไป

กล่าวโดยสรุป การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ มีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารงานทั่วไป มีการรวมคิดร่วมทำ ระดมความคิดเห็น การระดมทรัพยากร การตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการและแนวคิดของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สัมมา รชนีธย์ (2556, น. 149 - 150) สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ได้แก่

- 1) หลักการกระจายอำนาจ
- 2) หลักการมีส่วนร่วม
- 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
- 4) หลักการบริหารตนเอง

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

จรูณี เก้าเอี้ยน (2557, น. 214) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกระจายอำนาจการบริหารให้สถานศึกษาอย่างแท้จริง บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาเป็นการ บริหารด้วยตนเองของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ ประชาชน และได้สรุปหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้อยู่ 5 ประการ คือ

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางให้ลงไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นหน่วย สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบใน การจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลายโดยครอบครัวและชุมชน บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในชุมชนเป็น ผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดเอกภาพ และมีมาตรฐานทางการศึกษา ซึ่งเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น และเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้า และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างแท้จริง จึงต้องคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาอีกครั้ง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว องค์กรชุมชน สถานประกอบการ มีสิทธิ์ ในการจัดการศึกษาได้

4) หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่ได้มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการท างานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนร่วม แต่มีความเชื่อว่า วิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงการกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วให้สถานศึกษาได้มีระบบการบริหารด้วยตนเอง มีอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายแนวทางด้วยวิธีที่แตกต่างกัน ซึ่งจะต้องอยู่กับศักยภาพ ความพร้อม และสถานการณ์ของแต่ละ

สถานศึกษา ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพ สูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรืออ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่ในการกำหนด นโยบายและควบคุมมาตรฐาน มุ่งองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้บริหารและจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานเป็นไปตาม ข้อกำหนดหรือนโยบายของประเทศชาติ โดยมีคณะกรรมการ สถานศึกษาทำหน้าที่ในการตรวจสอบและ ถ่วงดุลซึ่งกันและกัน

จามจุรีจาเมือง (2558, น. 9) กล่าวว่า หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีดังนี้

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) กระจายการทำงานให้เกิด ความคล่องตัว

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration) เป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา

3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4) หลักการบริหารตนเอง (self-managing) มีเป้าหมายให้โรงเรียนจัดระบบ บริหารตนเอง มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน โดยเชื่อว่า ผลที่เกิดขึ้นจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมซึ่งถูกกำหนดจากส่วนกลาง

5) หลักการตรวจสอบและการถ่วงดุล (Check and Balance) โดยมีองค์กรอิสระทำ หน้าที่ตรวจสอบควบคุมการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง หลักการ สำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ประการ คือ

1) หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากหน่วยงาน ต้นสังกัดไปยัง โรงเรียนให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการศึกษาของนักเรียน

2) หลักการมีส่วนร่วม เป็นเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มี ส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา การที่เปิดโอกาสบุคคลต่าง ๆ มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน เป็นการคืนอำนาจให้ประชาชน มี องค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้เสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4) หลักการบริหารตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนมีการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างกำหนดมาจากหน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นหน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัดมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กระริสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบาย ของชาติ

3. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความสำคัญและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาการมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การบริหารราชการในยุคใหม่จึงควร ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และกำหนดแนวทางของ โครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความผูกพัน ความรับผิดชอบร่วมกันและเกิด ประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น โรงเรียนเป็นหน่วยงานการศึกษาที่ถือได้ว่าเป็นการบริการ สาธารณะอย่างหนึ่งของรัฐที่จะต้องจัดให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพรวมทั้งสนองต่อ ความต้องการของประชาชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงมีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ หลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ชุมชน องค์กรเอกชน เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องเหล่านั้นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้มากที่สุดซึ่งสามารถทำได้ หลายวิธี วิธีหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันคือการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานซึ่งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 69 - 71) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานไว้ได้ดังนี้

คำว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management: SBM) เป็น รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ในภาษาไทยยังไม่มีคำบัญญัติศัพท์ที่ แน่นนอน แต่นิยมเรียกว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งความคิดเรื่องการจัดการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรมที่ ประสบความสำเร็จจากหลักการวิธีการในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ในการทำงานมาให้ผล การปฏิบัติงานมีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการที่มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ได้แก่
  - 1.1) ด้านบริหารวิชาการ
  - 1.2) ด้านบริหารงบประมาณ
  - 1.3) ด้านการบริหารงานบุคคล
  - 1.4) ด้านการบริหารทั่วไป
- 2) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา
- 3) การบริหารจัดการต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุดการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในด้านวิชาการบุคคล งบประมาณ และการจัดระบบบริหารงานทั่วไป เป็นการบริหารจัดการโรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียนนั้นคือ สมาชิกโรงเรียน อันได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองตลอดจนสมาชิกชุมชนและองค์กรอื่น ๆ มารวมพลังกันอย่างเต็มที่ รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาตลอดจนดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและสามารถตรวจสอบได้ โดยมีแนวคิดในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ
  - 3.1) เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่และชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน
  - 3.2) เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
  - 3.3) สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น
  - 3.4) ครูและผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษาอีกทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหาร และจัดการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นเป็นการบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน วิชาการงบประมาณและบุคลากร โดยคณะกรรมการโรงเรียนจะประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครูตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนจากเขตการศึกษา ตัวแทนจากสหภาพครู และตัวแทนนักเรียน ซึ่งรูปแบบของการบริการนี้มีอยู่ 4 รูปแบบ คือ

3.4.1) รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administrative Control SBM) แนวคิด ในการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากที่สุดในระยะแรก ผู้บริหารมักใช้วิธีขอคำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการจากครู ผู้ปกครอง หรือผู้แทนชุมชนดั่งนั้น คณะกรรมการโรงเรียนที่ดั่งขึ้นมักจะมีบทบาทสำคัญอยู่ที่การเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ผู้บริหาร จะเป็นประธานและเจ้าหน้าที่เขตการศึกษาเป็นกรรมการส่วนคณะกรรมการอื่น ๆ มาจากการเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลแต่ละประเภทในการกำหนดนโยบาย หาแนวทางแก้ไขปัญหาคณะกรรมการจะมีบทบาทในการร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ ขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

3.4.2) รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) การบริหารตามแนวนี้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด คณะกรรมการโรงเรียน รูปแบบนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติจึงย่อมจะรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า และถ้ามีโอกาสตัดสินใจก็สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด

3.4.3) รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control SBM) จุดประสงค์ของรูปแบบการบริหารที่ควบคุมด้วยชุมชน คือการเพิ่มความรับผิดชอบในการการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง และเพื่อให้ผู้รับบริหารการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่ซัดมากที่สุด แนวคิดสำคัญ คือ หลักสูตรของโรงเรียนควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด คณะกรรมการโรงเรียนจึงมีส่วนจำนวนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

3.4.4) รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก (Professional Community Control SBM) แนวคิดรูปแบบการบริหารลักษณะนี้มีความเชื่อว่า ทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการ จัดการศึกษาให้แก่เด็ก ครูจะรับรู้ค่านิยมและความต้องการของผู้ปกครอง ในขณะที่ผู้ปกครองก็มี โอกาสช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยสัดส่วนของผู้แทนครู และผู้แทนจากผู้ปกครอง/ชุมชน ที่มีสัดส่วนเท่ากันในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารการศึกษา การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management: SBM) เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีแนวคิดแนวปฏิบัติ ที่ได้รับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากที่สุด และมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ระบบการศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น ทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

4. การนำรูปแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในประเทศไทย

ประการที่ 1 รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประการที่ 2 การนำการบริหารจัดการ โรงเรียนฐาน (School Based Management: SBM) มาใช้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งหลักการบริหาร โรงเรียนสอดคล้องกับหลักการของ ธรรมมาภิบาล เกือบทั้งหมดจึงเป็นการสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประการที่ 3 ตามที่มี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาและ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคล สิ้นสุดลง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 16 - 19)

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ครู – อาจารย์ นักเรียนและผู้ปกครอง ชุมชน ในการตัดสินใจบริหารและจัดการศึกษาของ โรงเรียน ไปสู่ทิศทางเป้าหมายที่ต้องการ

บริบทของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม

1. ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ อาณาเขตติดต่อ

เทศบาลตำบลแม่ยม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอแม่สะเรียง ห่างจาก อำเภอแม่สะเรียงประมาณ 3 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมทั้งหมดประมาณ 284.5 ตารางกิโลเมตรหรือ ประมาณ 177,813 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (เทศบาลตำบลแม่ยม, 2565, น. 1 - 4)

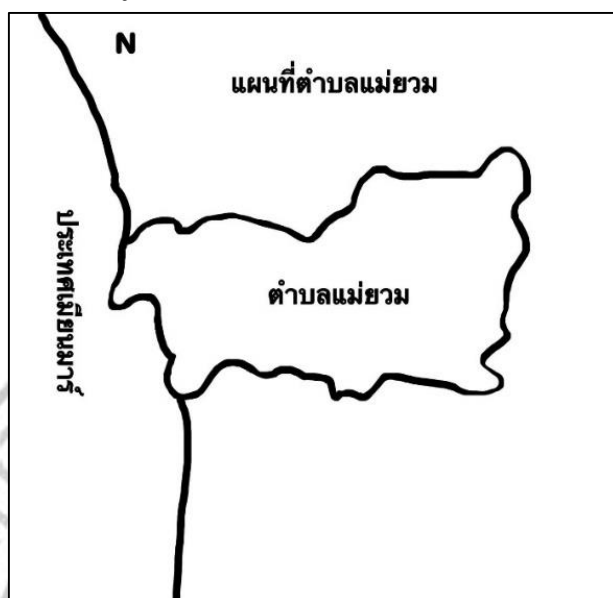
ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสบเมย และตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง และตำบลแม่คะตวน อำเภอสบเมย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับแม่น้ำสาละวิน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

พื้นที่ชายแดน หมู่ที่ 7 บ้านท่าตาฝั่ง ติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลแม่ขอม

ที่มา: เทศบาลตำบลแม่ขอม, 2565, น. 4

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของตำบลแม่ขอม ร้อยละ 85 โดยประมาณ เป็นป่าไม้และภูเขาสูงไปจนถึงระดับน้ำทะเลวันทางทิศตะวันตก โดยมีแม่น้ำขอมไหลผ่านทางทิศตะวันออก นอกจากนี้ร้อยละ 15 เป็นที่ราบหุบเขา ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำการเกษตร

3. จำนวนหมู่บ้านในเทศบาลตำบลแม่ขอม

มีทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่ที่ 1 บ้านน้ำดิบ, หมู่ที่ 2 บ้านห้วยวอก, หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งแพม หมู่ที่ 4 บ้านห้วยสิงห์ หมู่ที่ 5 บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 6 บ้านห้วยโผ หมู่ที่ 7 บ้านท่าตาฝั่ง หมู่ที่ 8 บ้านกะปวง หมู่ 9 บ้านแม่กองแป หมู่ที่ 10 บ้านแม่กองคา หมู่ที่ 11 บ้านห้วยบง หมู่ที่ 12 บ้านแพะกะปวง และหมู่ที่ 13 บ้านจอมกิตติ

4. ข้อมูลประชากร

ประชากรทั้งหมด 10,073 คน ชาย 5,029 คน หญิง 5,044 คน ครัวเรือน 4,294 ครัวเรือน

5. ภาพรวมเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ ทำอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือ รับจ้าง และค้าขาย ด้านการทำเกษตรกรรมส่วนใหญ่ปลูกข้าว ข้าวโพด และพืชไร่

6. ศาสนสถานในพื้นที่

วัดในพื้นที่ตำบลแม่ขาม มี 7 วัด ได้แก่

- 1) วัดน้ำคิบ ตั้งอยู่บ้านน้ำคิบ หมู่ที่ 1
- 2) วัดห้วยวอก ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยวอก หมู่ที่ 2
- 3) วัดทุ่งแพม ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งแพม หมู่ที่ 3
- 4) วัดห้วยทราย ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 5
- 5) วัดห้วยสิงห์ ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยสิงห์ หมู่ที่ 4
- 6) วัดคะปวงนอก ตั้งอยู่ที่บ้านคะปวง หมู่ที่ 8
- 7) วัดพระธาตุจอมกิตติ ตั้งอยู่ที่บ้านจอมกิตติ หมู่ที่ 13

ที่พักสงฆ์ในพื้นที่ตำบลแม่ขาม มี 9 ที่ ได้แก่

- 1) ที่พักสงฆ์ห้วยทรายใต้ ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 5
- 2) ที่พักสงฆ์บ้านห้วยทรายบนคอย ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 5
- 3) ที่พักสงฆ์บ้านห้วยไผ่ ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยไผ่ หมู่ที่ 6
- 4) ที่พักสงฆ์บ้านแม่กองแป่ ตั้งอยู่ที่บ้านแม่กองแป่ หมู่ที่ 9
- 5) ที่พักสงฆ์บ้านหนองกระต่าย ตั้งอยู่ที่บ้านแม่กองแป่ หมู่ที่ 9
- 6) ที่พักสงฆ์บ้านแม่กองคา ตั้งอยู่ที่บ้านแม่กองคา หมู่ที่ 10
- 7) ที่พักสงฆ์บ้านห้วยบง ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยบง หมู่ที่ 11
- 8) ที่พักสงฆ์พระธาตุแสงแก้ว ตั้งอยู่ที่บ้านแพะคะปวง หมู่ที่ 12
- 9) ที่พักสงฆ์สุสานน้ำคิบ ตั้งอยู่ที่บ้านจอมกิตติ หมู่ที่ 13

7. สถานศึกษาในพื้นที่

- 1) โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำคิบ หมู่ที่ 1
- 2) โรงเรียนบ้านทุ่งแพม หมู่ที่ 3
- 3) โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ หมู่ที่ 4
- 4) โรงเรียนบ้านห้วยทราย หมู่ที่ 5
- 5) โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ หมู่ที่ 6
- 6) โรงเรียนบ้านท่าต่าฝั่ง หมู่ที่ 7
- 7) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ขาม (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขาม) หมู่ที่ 8
- 8) โรงเรียนบ้านแม่กองแป่ หมู่ที่ 9
- 9) โรงเรียนบ้านแม่กองคา หมู่ที่ 10
- 10) โรงเรียนบ้านคะปวง หมู่ที่ 12

- 11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่ขวม (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 8
- 12) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยทราย (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 5
- 13) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยสิงห์ (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 4
- 14) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่กองแป (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 9
- 15) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโผ (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 6
- 16) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่กองคา (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 10
- 17) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าต่าฝั่ง (สังกัดเทศบาลตำบลแม่ขวม) หมู่ที่ 7

8. ด้านสาธารณสุข

- 1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำดิบ
- 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยสิงห์

9. ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้ (ป่าสัก, ไม้แดง, ไม้เต็ง, ไม้รัง) เป็นทรัพยากรที่มีมากในพื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

10. สินค้า/ผลิตภัณฑ์สำคัญ

- 1) ดอกไม้ประดิษฐ์เอื้องแซะ
- 2) พริกกะเหรียงบ้านแม่กองคา
- 3) ผ้าทอบ้านกะปวง
- 4) กระเป๋าสีทอบ้านห้วยโผ

11. ประเพณี วัฒนธรรม

- 1) กิจกรรมตักบาตรกอง ประเพณีออกหว่า (ออกพรรษา)
- 2) งานสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นประจำปี
- 3) ประเพณีเดินขึ้นคอยพระธาตุจอมกิตติ วันวิสาขบูชา

12. จำนวนผู้บริหารครูผู้สอนและนักเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม

อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวมตั้งอยู่ในตำบลแม่ขวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายทั้งหมด จำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ โรงเรียนบ้านทุ่งแพม โรงเรียนบ้านกะปวง โรงเรียนบ้านห้วยทราย โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ โรงเรียนบ้านแม่กองแป โรงเรียนบ้านห้วยโผ และโรงเรียนบ้านแม่กองคา โดยนักเรียนมีชาติพันธุ์ที่หลากหลายชนเผ่า ได้แก่

ชาวปะกาเกอวยอ ชาวละว้า ชาวไทยใหญ่ และชาวพื้นเมืองเป็นต้น โรงเรียนมีที่ตั้งที่หลากหลาย ตั้งแต่ที่ราบ ที่ราบเชิงเขา และไปจนถึงโรงเรียนตั้งอยู่บนภูเขาสูง

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนที่ประสบปัญหาที่มีความยากลำบากในการปฏิบัติงาน

ปัจจุบันศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมมีผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 74 คน ทำการเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 1,248 คน ดังแสดงตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

สถานศึกษา	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักเรียน
โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ	1	16	225
โรงเรียนบ้านกะปวง	1	7	132
โรงเรียนบ้านบ้านทุ่งแพม	1	4	30
โรงเรียนบ้านห้วยทราย	1	18	178
โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์	1	20	314
โรงเรียนบ้านแม่กองแป	1	7	76
โรงเรียนบ้านห้วยโผ	1	16	194
โรงเรียนบ้านแม่กองคา	1	8	99
รวม	8	74	1,248

ที่มา : ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ยวม, 2565, น. 78

1.3 วิสัยทัศน์ (Vision) ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

ร่วมมือกันมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสามารถ

14. พันธกิจ (Mission) ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

- 1) ร่วมมือกันพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน
- 2) ร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษา
- 3) ให้คำปรึกษาในการจัดการศึกษา

15. เป้าหมาย (Goal) ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

- 1) ครูในศูนย์เครือข่ายมีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน
- 2) โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายมีมาตรฐานการศึกษาจากการประเมินภายในและภายนอก
- 3) มีความสามัคคีในศูนย์เครือข่าย
- 4) การจัดการศึกษา ชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

16. แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมได้ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์ของตำบลแม่ยวม ซึ่งควรอนุรักษ์หวงแหนไว้เพื่อไม่ให้สูญหายไป รวมทั้งการสร้างภาคภูมิใจในตัวเองของนักเรียนเอง ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่หลากหลาย โดยได้รับการสนับสนุนจากชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ได้แก่ แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ผ้าทอกระเหรี่ยง แหล่งเรียนรู้การแปรรูปอาหารประจำท้องถิ่น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการให้คำแนะนำศึกษาเพื่อนำมาต่อยอดและพัฒนา

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ได้แก่ วัดวาอาราม โบสถ์ศาสนาคริสต์ แหล่งเรียนรู้การจักสาน แหล่งเรียนรู้ผ้าทอกระเหรี่ยง แหล่งเรียนรู้การจักสานไม้ไผ่ แหล่งเรียนรู้การแปรรูปไม้สัก แหล่งเรียนรู้การแปรรูปอาหารการถนอมอาหาร และแหล่งเรียนรู้ดนตรีพื้นเมือง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ มีดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

สมนึก พลอยประดับ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหาร การศึกษาของ โรงเรียนสมคิดจิตต์วิทยา จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารการศึกษาของ โรงเรียนสมคิดจิตต์วิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านธุรการ บุคลากร และกิจการนักเรียน ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่และสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครองโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จินพร เพ็ชรฉกรรจ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนระยองวิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนระยองวิทยาคม จำแนกตามเพศพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนระยองวิทยาคม จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐณิชา นันท์ พิมพ์ทอง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนบ้านทับร้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนบ้านทับร้าง โดยรวมอยู่ระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนบ้านทับร้าง จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และตามรายได้ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผานิต นาคลำภา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านเขาคันทรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านเขาคันทรง โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงบประมาณ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในการปกครอง ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พระชานนท์ จักรใจ, สมศักดิ์ บุญสาธร, และวิชัย ดีพร้อม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนบ้านถ้ำ สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการ

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองด้านอาชีพ โดยรวมและรายด้านการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ และจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองด้านระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

ธนัสดา สมบัติบุรณ (2556) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองกiewวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมเขต 18 ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คลองกiewวิทยาลัย โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ เมื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คลองกiewวิทยาลัย จำแนกตามความเป็นศิษย์เก่าและไม่เป็นศิษย์เก่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอาชีพผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองกiewวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับรับจ้างทั่วไป รวมทั้งรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความต้องการ มีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทและอาชีพอื่น ๆ

รัชพงษ์ มีแก้ว (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่มาก โดยเรียงตามค่าจากมากไปน้อย ดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและการไว้วางใจ ตามลำดับ 2) แนวทางในการการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตามและจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันใน องค์กรและการให้บริการ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน บุคลากรควร มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและประเมินคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

โสภิตา คล้ายหนองสรวง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 3) โดยรวมและรายด้านทุก ด้านอยู่ใน ระดับมาก 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์

ทางบวกกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้ง เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการไว้วางใจกันด้านความยึดมั่นผูกพัน สามารถพยากรณ์ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ประชา แก้วสวัสดิ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ ผู้บริหาร โรงเรียน กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่ 1) คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตาม ความคิดเห็นของครูในจังหวัดเพชรบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของ ครูในจังหวัดเพชรบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต10 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน กับการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความ คิดเห็นของครูในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนกับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กันรญาณี ศรีสุรภัย (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด การศึกษาของ โรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ แรก คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ ส่วนด้านบริหาร งานงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด การศึกษา ของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจำแนกตามวุฒิ การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น รายด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า แตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนทรี แสงอุไร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาละเซิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละเซิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมมี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับมากอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาสมาการถดถอยพหุคูณ เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับจุด 05

กาญจนา เอียดสุข (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โรงเรียนเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านวิชาการว่าควรมีส่วนร่วมในการวางแผนวิชาการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยแนะนำวิทยากรท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้ให้แก่สถานศึกษา และสนับสนุนการสอนเพิ่มเติมและซ่อมเสริมในรายวิชาที่นักเรียนมีผลการเรียนค่อนข้างน้อย 2) ด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนและประชาสัมพันธ์การระดมทุนทางการศึกษาจากหน่วยงานอื่น ๆ 3) ด้านกิจการนักเรียน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารกลุ่มงานกิจการนักเรียน มีการเข้าประชุม การเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ การประเมินผลการทำกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมกันดูแลนักเรียนให้มีระเบียบวินัย พฤติกรรมให้เป็นไปตามกฎระเบียบของโรงเรียน และมีการรายงานผลพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบจากการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ 4) ด้านประกันคุณภาพ ควรมีการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาโดยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำคู่มือการศึกษา สารสนเทศของโรงเรียน และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย วารสารโรงเรียน

ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านในส่วนของประสิทธิผลพบว่าการบริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยร่วมกัน ทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

นิสราพร แซ่มชุงาม (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิต การทำงานของ ครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัยข้อที่ 1) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ในส่วนอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมในการส่วนการแก้ปัญหา ข้อที่ 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงตามจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพการ ทำงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดี การเกี่ยวข้องกับทางสังคม จังหวะของชีวิตโดยมีส่วนร่วมธรรมเนียมใน องค์กรการทำงาน ข้อที่ 3) การ บริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัด เทศบาล กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 4 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

จุฑามาศ พันสวรรค์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่ 1) สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาของการมี ส่วนร่วม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนติดภารกิจไม่สามารถมาประชุมได้ อีกทั้งยังขาด ความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ข้อที่ 2) รูปแบบการมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่ ข้อที่ 3) รูปแบบ คือ สร้างการ เรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ เพิ่มช่องทางการติดต่อ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ไลน์ เฟซบุ๊ก วารสาร และการสร้างความตระหนัก ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการก่อน - หลัง 4 ครั้ง/ปี ด้านปัญหาและ อุปสรรคของการพัฒนารูปแบบ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่ คือ จำนวนโครงการที่มีมากเกินไป ทำให้ครูและบุคลากรมี ภาระงานเพิ่มมากขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฮานานเนน (Hakanen, 1975) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในรัฐ เซาท์ดาโกตา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอกับความเป็นไปของโรงเรียน การขาดข้อมูล ข่าวสารการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ ในการติดต่อสื่อสารยังไม่เพียงพอ ผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับเงิน เวลา และความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

บาร์เนส (Barnes, 1995) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของ ผู้ปกครอง นักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมกับการสอนของ โรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครอง ต้องมีบทบาทที่โรงเรียนหรือชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตาม อุดมคติดังกล่าว และได้พบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ในการศึกษาครั้งนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติม บิดา มารดา ชาวอเมริกันมีความประสงค์ที่จะมีสิทธิมีเสียง เกี่ยวกับการเรียนการสอนลูก ๆ ของตน ซึ่งชี้ว่าบิดา มารดาชาวอเมริกันเห็นคุณค่าการศึกษา และ เห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ของผู้ปกครองด้วย

กิบสัน, อิวานเซวิช, คอนเนลลี และ โคโนปาสเก (Gibson, Ivancevich, Donnelly, and Konopaske, 2000) ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนและการปกครองในโรงเรียนของวอชิงตันดีซี ผลการศึกษา พบว่า หลังจากที่เกิดความยากจน และลำบากในวอชิงตันดีซี ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาแต่ไม่ ประสบผลสำเร็จเนื่องจากวิธีการปฏิรูปไม่เชื่อมโยง ไม่มีจุดหมาย และไม่มีการประเมินผลอย่างเป็นทางการ มีคนน้อยมากที่รู้วิธีปฏิรูปทำให้สาธารณชนเกิดความไม่พอใจและเชื่อมั่นจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองรัฐใหม่ โดยมีการพัฒนาปฏิรูปการศึกษา โดยการรับฟังความคิดเห็นของ ชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน ว่าเขาต้องการอะไร โดยมีการจัดการประชุมเพื่อรับฟัง และนำข้อมูลที่ เก็บได้จากการประชุมเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ วิธีนี้สามารถเรียกความเชื่อมั่นของ สาธารณชนให้กลับมาได้

พินา (Pena, 2000) ได้ศึกษาความคิดในการมีส่วนร่วมของครอบครัว สิ่งแวดล้อม โรงเรียนและปัจจัยที่มีต่ออิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเชื้อสายเม็กซิกัน – อเมริกัน ด้วยวิธีสัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมใน ทรรศนะของผู้ปกครอง คือภาษาต่างกันเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้ภาษาสเปน ขณะที่โรงเรียน และครูสอนเป็นภาษาอังกฤษทำให้ผู้ปกครองเข้าใจและเบื่อกว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง ระยะทางระหว่างบ้านกับ โรงเรียน ความคิดเห็นของผู้ปกครองคิดว่า การศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียนจึงไม่ต้องการจะแทรกแซงการทำงานของครู ความไม่ เข้าใจระบบการศึกษา ขาดคนดูแลเด็กเล็กที่บ้านเวลาทำงานที่ไม่ตรงกัน ปัญหาครอบครัวและ ประโยชน์ของกิจกรรมความคิดเห็นที่มีครูคือ รู้สึกด้อยค่าและเหมือนถูกออกคำสั่งมากกว่า คำแนะนำ ส่วนด้านการบริหารก็มีภาระงานมาก พฤติกรรมที่แสดงออกไม่จริงใจ และขาด การยอมรับในตัวผู้บริหาร ขณะที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นหากผู้ปกครอง เข้ามา มี ส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น

พอลิโอ (Paulioe, 2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบาย และการดำเนินการของโรงเรียน ประเทศมาลาวี (Malawi) ความสมดุลของภูมิปัญญาท้องถิ่น นโยบายระดับชาติและ ความสำคัญของหน่วยงานระหว่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่าในประเทศมาลาวี (Malawi) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และพบว่าคนในชุมชน ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการช่วยเหลือโรงเรียน ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนไม่ค่อย มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาที่เนื่องมาจากชุมชนไม่เข้มแข็ง นอกจากนี้โรงเรียนอยู่ไกลชุมชน หรือชุมชนนั้นมีหลายโรงเรียน บางโรงเรียนไม่มีคุณภาพทำให้ประชาชนไม่สนใจและชุมชน ขาดแรงกระตุ้นให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียน หรือบางแห่งมีหน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยเหลือมากเกินไป สภาพของชุมชนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษา

เลวิส (Lewis, 2010) ศึกษาการเปลี่ยนคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน: การ รับผิดชอบต่อคน เข้าเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนโดยการทดสอบ เพื่อทดสอบและแสดงให้เห็นถึง กระบวนการรับผิดชอบต่อคนเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนของสถานศึกษาระดับท้องถิ่น ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเมืองรัฐวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยภายใต้คำถาม การวิจัย คือข้อที่ 1) ผู้อำนวยการ โรงเรียนมีบทบาทและอิทธิพลต่อการรับผิดชอบต่อคนเข้าเป็นสมาชิก คณะกรรมการ โรงเรียนอย่างไร ข้อที่ 2) สมาชิกคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนเดิมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนและ รับสมาชิกใหม่อย่างไร ข้อที่ 3) เมื่อคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนได้รับผิดชอบต่อคนเข้าเป็นสมาชิกแล้วกิจกรรมหรือ กลยุทธ์ที่ใช้ในกระบวนการรับผิดชอบต่อคนเข้าเป็นสมาชิกข้อใดที่ช่วยในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมและ เตรียมความพร้อมแก่สมาชิกใหม่ในการรับบทบาทและหน้าที่ใหม่ ข้อที่ 4) กระบวนการรับผิดชอบต่อคนเข้าเป็น สมาชิกช่วยสนับสนุนการทำงานร่วมกันของ คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนอย่างไร และ ข้อที่ 5) กระบวนการ รับผิดชอบต่อคนเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรภายใน สถานศึกษา ผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลพบข้อสรุปและข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) เมื่อมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ของสมาชิก คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนทำให้การทำงานของคณะกรรมการมีการพัฒนา มากยิ่งขึ้น 2) มิใช่เพียงความสัมพันธ์ของผู้บริหารกับคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนเท่านั้นที่เห็น หัวใจหลักของการทำงานในสถานศึกษาแต่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนก็ ถือเป็น เรื่องสำคัญ ซึ่งหากสมาชิกใหม่มีความสัมพันธ์ที่ดีและสามารถเข้าร่วมงานกับทีมคณะกรรมการบริหารเดิมและทีมผู้นำก็จะทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติงาน 3) การปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารซึ่งเป็นความรู้เฉพาะทางบวกกับความรู้ด้านการปฏิบัติการ 4) กระบวนการรับผิดชอบต่อคน

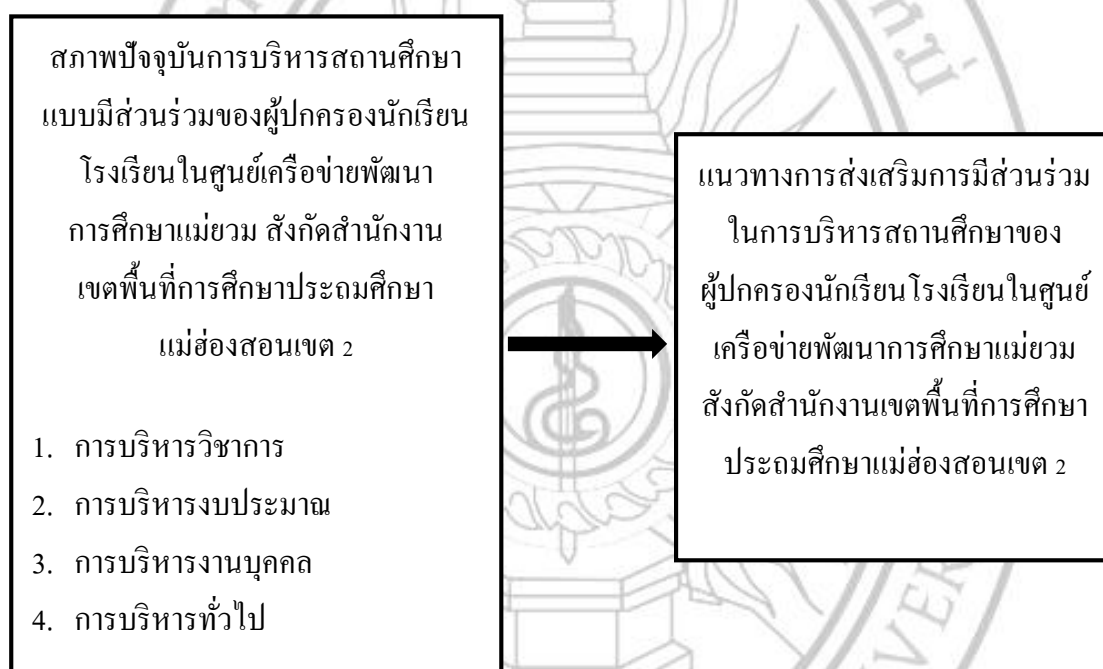
เข้าเป็น สมาชิกคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นเรื่องซับซ้อนและควรจะให้มีความสำคัญกับเรื่อง ประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบมีอาชีพร่วมกันหรือจะฝึกฝนการเรียนรู้โดยแยกออกเป็น ส่วน ๆ ซึ่ง จะให้ความสำคัญ เฉพาะสมาชิกใหม่เท่านั้น

โคน โลน (Conlon, 2010) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองของคณะกรรมการ บริหารโรงเรียนในรัฐมินเนโซต้า สหรัฐอเมริกา ซึ่งสมาชิกของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนใน รัฐมินเนโซต้า ส่วนใหญ่เป็นผู้อาสาเข้ามาทำหน้าที่หรือได้จากผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งซ่อมแทน สมาชิกที่ไม่ผ่านการฝึกฝนอย่างเข้มเกี่ยวกับการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ทั้งกลุ่มที่เรียนรู้อย่างเป็นทางการและกลุ่มที่เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิด การถ่ายโอนความรู้จากภายนอกองค์กรสู่การพัฒนาทักษะความชำนาญ ซึ่งตรงข้ามกับ มาร์ติค และ วัตกินส์ (Matsik and Watkins, 1992) ที่เชื่อว่า ร้อยละ 90 ของการเรียนรู้ อย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้น ภายในองค์กร ซึ่งทักษะสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการคือ การปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการตระหนักในกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ แต่ทักษะเหล่านี้ทำให้ เกิดการเรียนรู้ได้ น้อยกว่าการถ่ายโอนความรู้จากปัจจัยภายนอกองค์กรส่วนทักษะเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่เกิดจากการ เรียนรู้อย่างเป็นทางการ ซึ่งจากข้อมูลที่รวบรวม ได้พบว่าไม่มีความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้แบบ เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะถึงการจัดการให้มี การฝึกอย่างเป็นทางการเพื่อ คั่นหาความสามารถเฉพาะบุคคล เพื่อประโยชน์ของการปฏิบัติหน้าที่ ของบุคลากรในอนาคตว่า หาก บุคคลมีการพัฒนาการเรียนรู้อันที่ควรใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ เป็นทางการ แต่หากการเรียนรู้ยังไม่ ดีพอควรจัดให้มีการฝึกฝนต่อไปและผู้วิจัยยังได้เสนอแนะ การวิจัยในครั้งต่อไปว่าควรศึกษาเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ จากการเรียนรู้เพื่อเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

เบเคอรา (Becerra, 2014) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร กับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหาเขาได้พบว่าการตัดสินใจ ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหาร และตัวแทนชุมชนจะต้องร่วมมือกัน ทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจ โครงการทางการศึกษา ตามหน้าที่ บทบาทและนโยบายที่ตกลงกัน ไว้และนอกจากนั้นยังพบอีกว่าผู้บริหารจะต้องเข้าใจ เกี่ยวกับความ แตกต่างของชุมชนที่ทำการวิจัย อีกทั้งจะต้องพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนได้ทุกโอกาส ทักษคติ ไป ทางที่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่าย เป็นเรื่องสำคัญ ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ในกระบวนการ ตัดสินใจในการเข้าร่วมของชุมชนหรือประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจจะต้อง มีการฝึกอบรม และเตรียมการก่อนพอสมควรผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับตัวเองและไม่ควร ที่จะคาดหวัง เกี่ยวกับผลที่จะได้รับสูงเกินไปในการเข้าร่วมกับชุมชนแต่ละครั้ง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความต้องการที่จะเห็นบุตรหลานของตน มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม-จิตใจ และสติปัญญา โดยมีความเชื่อมั่นและศรัทธาว่าโรงเรียน คือแหล่งที่จะให้การศึกษอบรม และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุตรหลาน และขณะเดียวกัน ผู้ปกครองก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาในวิธีที่หลากหลายตามสภาพปัจจัยพื้นฐานของตนเองซึ่งเกี่ยวกับอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้การบริหารด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม และศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 โรงเรียน จำนวนประชากร 691 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียนประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 248 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) โดยการเทียบสัดส่วน และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรผู้ปกครองนักเรียนแต่ละ โรงเรียน ดังแสดงตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ	125	45
โรงเรียนบ้านปวง	132	47
โรงเรียนบ้านบ้านทุ่งแพม	30	11
โรงเรียนบ้านห้วยทราย	49	17
โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์	61	22
โรงเรียนบ้านแม่กองแป	76	27
โรงเรียนบ้านห้วยโศ	119	43
โรงเรียนบ้านแม่กองคา	99	35
รวม	691	248

ที่มา : ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ยวม, 2565, น. 78

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม

การสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

2. ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษา

4. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดในการศึกษา

5. ทำร่างแบบสอบถามเสนอผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60 – 1.00 เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (ภาคผนวก ฉ)

กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญดังนี้

ให้คะแนน +1 แน่ใจข้อคำถามนั้นถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 แน่ใจข้อคำถามนั้นไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลอง ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อ ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1987, p. 131) ปรากฏว่าแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบ มีส่วน ร่วม มีค่าความเชื่อมั่น .948 (ภาคผนวก ช)

7. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองเป็นต้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 ในขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป แบบสอบถามตอนนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ สุนิสา คล้ายคลึง (2560) มีลักษณะเป็น

แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 16 - 24) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการประสานงานขอหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษแม่ฮ่องสอน เขต 2 พร้อมทั้งประสาน วันในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลคืนภายในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2566

3. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามและ ใช้การสัมภาษณ์ประกอบในกรณีผู้ปกครองนักเรียนมีปัญหาด้านการอ่าน การเขียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับหลังจากได้รับกลับคืนแล้ว ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ และนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 82 - 84, 121) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญที่ให้ข้อมูลแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposives Selection) ประกอบด้วย ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลคือ เลือกผู้อำนวยการ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมที่มีวิริยะฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นบิดามารดาหรือผู้อุปการะนักเรียนซึ่งดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 3 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยขั้นตอนตามกระบวนการการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ย (X) ต่ำที่สุด 3 อันดับ มากำหนดประเด็น โครงสร้างแบบสัมภาษณ์

2. ร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ในการการศึกษาข้อมูลแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มี 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการขอหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ถึงประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 15 คน

2. นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการสัมภาษณ์พร้อมทั้งแจ้งเรื่องที่ต้องสัมภาษณ์ด้วย

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ภายในวันที่ 7 - 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 พร้อมทั้งขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

(Content Analysis) โดยจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน พิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่าง
กัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปหรือเรียงความถี่จากมากไปหาน้อย และนำเสนอในรูปแบบ
พรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จัดเก็บ จำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน ข้อมูลสภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยการตอบแบบสอบถาม และข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บและจำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน

1.1 จำนวนข้อมูลที่ได้รับจัดเก็บจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และในกรณีที่ผู้ปกครองนักเรียนมีปัญหา

ในการอ่านการเขียนผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ประกอบ จำนวน 248 ชุด ได้รับคืนและมีสภาพสมบูรณ์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.2 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เพื่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคลทั้งสิ้น 15 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 248

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	106	42.75
หญิง	142	57.25
รวม	248	100
อายุ		
20 – 30 ปี	25	10.08
31 – 40 ปี	73	29.43
41 – 50 ปี	120	48.39
51 – 60 ปี	30	12.10
รวม	248	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	215	86.69
ปริญญาตรี	33	13.31
รวม	248	100
การประกอบอาชีพ		
รับราชการ	33	13.31
เกษตรกรกรรม	185	74.60
ธุรกิจส่วนตัว	30	12.09
รวม	248	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 57.26 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี มีมากที่สุดจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดโดยสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 86.69 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 74.60

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ทั้งโดยรวมและ รายด้านตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2 – 4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม โดยรวม

n = 248

การบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบริหารวิชาการ	2.96	0.78	ปานกลาง
2. การบริหารงบประมาณ	2.49	0.77	น้อย
3. การบริหารงานบุคคล	2.05	0.80	น้อย
4. การบริหารทั่วไป	3.17	0.72	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.66	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.66, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการบริหารทั่วไปมีสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.17,

S.D. = 0.72) รองลงมาคือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X}$ = 2.96, S.D. = 0.78) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}$ = 2.49, S.D. = 0.77) ตามลำดับ สำหรับสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ = 2.05, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ด้านการบริหารวิชาการ

n = 248

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	1.70	0.88	น้อย
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	1.78	0.80	น้อย
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1.54	0.79	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.88	0.98	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	3.09	0.79	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.61	0.62	มากที่สุด
7. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	4.02	0.88	มาก
8. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	4.14	0.89	มาก
9. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.50	0.72	มาก
10. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.54	0.80	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11.การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	2.03	0.77	น้อย
12.การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผนการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	2.74	0.67	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.96	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม ด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อตามค่าเฉลี่ยจากน้อยที่สุดขึ้นไปหามาก สามลำดับพบว่าการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.54$, S.D. = 0.79) ต่อมาคือการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 1.70$, S.D. = 0.88) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 1.78$, S.D. = 0.80) ส่วนด้านที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม ด้านการบริหารงบประมาณ

n = 248

การบริหารงบประมาณ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา	2.21	0.78	น้อย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การบริหารงบประมาณ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนการจัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.35	0.72	น้อย
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ	2.33	0.78	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา	3.53	0.68	มาก
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.46	0.83	น้อย
6. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ	1.85	0.83	น้อย
7. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมวางแผนระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา	2.84	0.76	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.76	0.74	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหารงบประมาณ	2.84	0.74	มากที่สุด
10. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา	2.30	0.80	น้อย
11. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.33	0.81	น้อย
12. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงบประมาณ	2.18	0.84	น้อย
เฉลี่ย	2.49	0.77	น้อย

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.49, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากน้อยที่สุดขึ้นไปหามากสามลำดับพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 1.85, S.D. = 0.83) ต่อมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}$ = 2.18, S.D. = 0.84) และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 2.21, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.53, S.D. = 0.68)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม ด้านการบริหารงานบุคคล

n = 248

การบริหารงานบุคคล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลังข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา	1.68	0.75	น้อย
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	1.83	0.83	น้อย
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ	1.55	0.72	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนอัตรากำลังข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา	1.84	0.81	น้อย
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	1.80	0.82	น้อย

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดงานการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	1.85	0.85	น้อย
7. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา	2.43	0.84	น้อย
8. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	3.32	0.71	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.28	0.88	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา	1.54	0.79	น้อย
11. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	1.80	0.84	น้อย
12. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	1.70	0.80	น้อย
เฉลี่ย	2.05	0.80	น้อย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.05, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากน้อยที่สุดขึ้นไปหามาก สามลำดับพบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 1.54, S.D. = 0.79) ต่อมาคือการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 1.55, S.D. = 0.72) และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา ($\bar{X}$ = 1.68, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมการบริหารส่วนบุคคลที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.32, S.D. = 0.71)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ด้านการบริหารทั่วไป

n = 248

การบริหารงานทั่วไป	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	3.42	0.70	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.18	0.69	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	3.05	0.77	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	3.38	0.62	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การบริหารงานทั่วไป	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานข้อเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.41	0.74	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	3.37	0.71	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	3.31	0.80	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.43	0.70	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	3.45	0.66	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	2.69	0.79	ปานกลาง
11. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	2.59	0.74	ปานกลาง
12. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	2.81	0.81	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.17	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.17, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากน้อยที่สุดขึ้นไปหามากสามลำดับพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 2.59, S.D. = 0.74) ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 2.69, S.D. = 0.79) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ ($\bar{X}$ = 2.81, S.D. = 0.81) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมการบริหารทั่วไปที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 0.66)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้ศึกษาได้นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ข้อ มากำหนดเป็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลคือ เลือกผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมที่มีวิริยะฐานะชำนาญการพิเศษ และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นบิดามารดาหรือผู้อุปการะนักเรียนซึ่งดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 3 ปีขึ้นไป โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และได้สังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม

ระดับการมีส่วนร่วม	แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
การบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมีดังนี้	
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ในข้าวโรงตีเหล็ก โรงทอผ้า ว่ามีความเหมาะสม หรือตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนหรือไม่ และจะพัฒนาต่อไปอย่างไรเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาเป็นคณะทำงานประจำชั้นเรียนหรืองานวิชาการของโรงเรียน โดยเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองตัดสินใจในวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน ว่าควรเป็นรูปแบบใด หรือไปในทิศทางใด เช่น การเสนอแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ส่งเสริมกระบวนการ (Active Learning) เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของนักเรียน เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	โรงเรียนควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ และการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และ โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานประจำชั้นเรียน โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ระดับการมีส่วนร่วม	แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
การบริหารงบประมาณที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมีดังนี้	
1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ	โรงเรียนควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและแต่งตั้งผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและการปฏิบัติงาน การกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนดำเนินการในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงบประมาณ	โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดในการใช้จ่ายงบประมาณให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบ โรงเรียนสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลงบประมาณของสถานศึกษาโดยสามารถเปิดเผยเป็นสาธารณะ รวมทั้งมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงบประมาณ รวมทั้งผู้แสดงความคิดเห็น
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา	โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยมีผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะกรรมการร่วม และการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 58 ที่ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน มาใช้จัดการศึกษาได้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ระดับการมีส่วนร่วม	แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
การบริหารงานบุคคลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมีดังนี้	
1. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา	โรงเรียนควรส่งเสริมและสร้างช่องทางให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน การแสดงข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการวางแผนอัตรากำลังของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีเว็บไซต์ของโรงเรียนซึ่งมีแบบประเมินความพึงพอใจ และผู้แสดงความคิดเห็น
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียด ขอบข่ายการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองและโรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็น โดยรับฟังเสียงจากผู้ปกครองอย่างแท้จริง
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา	โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลังข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็น โดยรับฟังเสียงจากผู้ปกครองอย่างแท้จริง เช่น กรณีการรับครูย้าย หรือบรรจุแต่งตั้งใหม่ คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถเป็นเสียงของผู้ปกครองที่แสดงความ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ระดับการมีส่วนร่วม	แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
	ต้องการครูในวิชาเอกนั้น ๆ ตามที่ชุมชนต้องการเพื่อมาสอนแก่บุตรหลาน เป็นต้น
การบริหารทั่วไปที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมีดังนี้	
1. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลและการให้ข้อเสนอแนะโครงการต่าง ๆ งานต่างๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ โดยผ่านแบบสอบถาม แบบแสดงความคิดเห็น หรือแบบประเมินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียน เพื่อการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น และมีการร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านแบบสอบถาม แบบแสดงความคิดเห็น หรือแบบประเมิน รวมทั้งโรงเรียนควรสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยสามารถเปิดเผยเป็นสาธารณะ รวมทั้งมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผู้แสดงความคิดเห็น
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	โรงเรียนควรมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผู้แสดงความคิดเห็น หรือการตอบแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นในการสรุปโครงการ กิจกรรม เพื่อจะนำผลไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม และแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 248 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรผู้ปกครองนักเรียนแต่ละโรงเรียน และกลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการการการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 15 คน โดยทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่แบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลคือ เลือกผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมที่มีวิริยะฐานะชำนาญการพิเศษ และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นบิดามารดาหรือผู้อุปการะนักเรียนซึ่งดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 3 ปี ขึ้นไป รูปแบบการศึกษาเป็นแบบเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 16 - 24) ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 12 ข้อ ได้ตาม ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้ศึกษาสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการบริหารทั่วไป รองลงมาคือการบริหารวิชาการ และการบริหารงบประมาณ สำหรับด้านที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริหารงานบุคคล สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม จำแนก เป็นรายด้านมีดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อจากค่าเฉลี่ยด้านการบริหารวิชาการ จากต่ำที่สุดไปหามากสามลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อจากค่าเฉลี่ยด้านการบริหารงบประมาณจากต่ำที่สุดไปหามากสามลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงบประมาณ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อจากค่าเฉลี่ยด้านการบริหารงานบุคคลจากต่ำที่สุดไปหามากสามลำดับ ได้แก่ การประเมินผลการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา ตามลำดับ

1.4 สภาพการมีส่วนร่วมในการการบริหารทั่วไป โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อจากค่าเฉลี่ยด้านการบริหารทั่วไปจากต่ำที่สุดไปหามากสามลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีดังนี้

2.1 แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนด้านการบริหารวิชาการ ได้แก่

2.1.1 โรงเรียนควรเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ในข้าว โรงติเหล็ก โรงทอผ้า ว่ามีความเหมาะสม หรือตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนหรือไม่ และจะพัฒนาต่อไปอย่างไรเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.1.2 โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาเป็นคณะทำงานประจำชั้นเรียนหรืองานวิชาการของ โรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองตัดสินใจในวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน ว่าควรเป็นรูปแบบใด หรือไปในทิศทางใด เช่น การเสนอ

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ส่งเสริมกระบวนการ (Active Learning) เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของนักเรียน เป็นต้น

2.1.3 โรงเรียนควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่และการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และโรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานประจำชั้นเรียน โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนการบริหารงบประมาณ ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและแต่งตั้งผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน และการปฏิบัติงาน การกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนดำเนินการในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

2.2.2 โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดในการใช้จ่ายงบประมาณให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบ โรงเรียนสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลงบประมาณของสถานศึกษาโดยสามารถเปิดเผยเป็นสาธารณะ รวมทั้งมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงบประมาณ รวมทั้งผู้แสดงความความคิดเห็น

2.2.3 โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะกรรมการร่วม และการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการดำเนินการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 58 ที่ให้การระดมทรัพยากร และการลงทุนมาใช้จัดการศึกษาได้

2.3 แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน การบริหารงานบุคคล ได้แก่

2.3.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสร้างช่องทางให้ผู้ปกครองนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน การแสดงข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการวางแผนอัตรากำลังของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีเว็บไซต์ของโรงเรียนซึ่งมีแบบประเมินความพึงพอใจ และผู้แสดงความความคิดเห็น

2.3.2 โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียด ขอบข่ายการดำเนินงาน การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง และโรงเรียนควรมี การแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการ บริหารงานบุคคลต่าง ๆ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็น โดยรับฟังเสียงจากผู้ปกครอง อย่างแท้จริง

2.3.3 โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา โดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนอัตราค่าเล่าเรียน ค่าอาหารและ บุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็น โดยรับฟังเสียงจากผู้ปกครองอย่างแท้จริง เช่น กรณีการรับครูย้าย หรือบรรจุแต่งตั้งใหม่ คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถเป็นเสียงของผู้ปกครองที่แสดงความต้องการครู ในวิชาเอกนั้น ๆ ตามที่ชุมชนต้องการเพื่อมาสอนแก่บุตรหลาน เป็นต้น

2.4 แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองการบริหารทั่วไป ได้แก่

2.4.1 โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมใน การประเมินผลและการให้ข้อเสนอแนะ โครงการต่าง ๆ งานต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ โดยผ่านแบบสอบถาม แบบแสดงความพึงพอใจ หรือแบบประเมินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียน เพื่อการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4.2 โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมใน การเข้าร่วมกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น และมีการร่วมแสดงความคิดเห็นผ่าน แบบสอบถาม แบบแสดงความพึงพอใจ หรือแบบประเมิน รวมทั้งโรงเรียนควรสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยสามารถเปิดเผยเป็น สาธารณะ รวมทั้งมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผู้แสดงความคิดเห็น

2.4.3 โรงเรียนควรมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่าย การบริหารงานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผู้แสดงความคิดเห็น หรือ การตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการสรุปโครงการ กิจกรรม เพื่อจะนำผล ไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อไป

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้ศึกษามีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการบริหารงานบุคคล และงานบริหารงบประมาณที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ซึ่งขาดการร่วมคิดตัดสินใจ ดำเนินการ รับประโยชน์ และการประเมิน ขาดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา หรือมีการเผยแพร่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ส่งผลให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุจิราพรรณ คงช่วย (2565) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานของ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยัง ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนครบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านบริหารงบประมาณ เป็นด้านที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมน้อยที่สุด คือด้านการบริหารบุคคลมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการประชุมชี้แจง การให้ความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจว่าการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง จึงไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเมิน การจัดอัตรากำลัง การเสนอแนะ ขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัณรญาณี ศรีสุรักษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ด้านการบริหารบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า บางกิจกรรมผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมน้อย เช่น การแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งถือว่าการคัดเลือกบุคลากร เข้ามาปฏิบัติงานนั้น ให้เป็นหน้าที่ของทางโรงเรียนเนื่องจากผู้ปกครองอาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจ

ส่วนสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมมากที่สุด คือด้านการบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมใน การการจัดกิจกรรม ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาค่อนข้างมาก รวมทั้งการให้บริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณิ จันทรงาม และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2563) ที่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัด การศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าอาจเนื่องมาจากโรงเรียนและผู้ปกครองมีเอกสารโต้ตอบระหว่างครูกับผู้ปกครอง เช่น แฟ้มสะสมผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับรู้และรับชมผลงานของนักเรียน วารสารประจำเดือน เป็นต้น มีการแจ้งผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสาร โครงการ กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบล่วงหน้า หรือใช้ช่องทางออนไลน์ในการ แจ้งโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการ จัดกิจกรรมให้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2 มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมดังนี้

2.1 การบริหารวิชาการ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนร่วมใน การตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้นาข้าว โรงตีเหล็ก โรงทอผ้า ว่ามีความเหมาะสม หรือ ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนหรือไม่ และจะพัฒนาต่อไปอย่างไรเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอยากเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุานัญญ์กานต์ นิลแนบแก้ว และธีระพงศ์ บุศรากุล (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา พบว่า ด้านงานวิชาการ ควรมีการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและบริบทของโรงเรียน ควรมีการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเปิด โอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก่ชุมชน

2.2 การบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและแต่งตั้ง ผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยส่งเสริมให้มีส่วนร่วมใน

การคิดวางแผน และการปฏิบัติงาน การกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนดำเนินการในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ที่เป็นอยู่เพราะผู้ปกครองยังไม่มีบทบาทและขาดการประสานงานจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพิมพ์พิชฌัญชู สุภายอง (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า การแต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการแต่ละระดับชั้น การทำแผนอย่างมีส่วนร่วม และมีการนำเสนอแผนสู่การประชุมของโรงเรียน ถึงแม้โรงเรียนจะมีคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีตัวแทนผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแล้วนั้น แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา ดังนั้นในการขับเคลื่อนจึงต้องอาศัยคณะกรรมการแต่ละระดับชั้นที่เปรียบเสมือนอนุกรรมการและกลุ่มตัวแทนของผู้ปกครอง แต่ละระดับชั้น ยังเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ย่อมพร้อมที่จะร่วมมืออย่างเต็มที่

2.3 การบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมและสร้างช่องทางให้ผู้ปกครอง นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน การแสดงข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการวางแผนอัตรากำลังของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีเว็บไซต์ของโรงเรียนซึ่งมีแบบประเมินความพึงพอใจ และผู้แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปีการศึกษาที่ผ่านมาผู้ปกครองมีส่วนร่วมในเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุษผา สิทธิชัย (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านมาบยางพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการบริหารและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมการปฏิบัติตามระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินการ ทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

2.4 การบริหารทั่วไปมีแนวทางในการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลและการให้ข้อเสนอแนะ โครงการต่าง ๆ งานต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ โดยผ่านแบบสอบถาม แบบแสดงความคิดเห็น หรือแบบประเมินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเพื่อการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน แต่กลับไม่มีส่วนร่วมในการประเมิน แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมที่เข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ

จันทร์งาม และภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอมะนัง จังหวัดตาก พบว่า แนวทางการพัฒนาคือโรงเรียน และผู้ปกครองมีเอกสารโต้ตอบระหว่างครูกับผู้ปกครอง เช่น แฟ้มสะสมผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับรู้และรับชมผลงานของนักเรียน วารสารประจำเดือน เป็นต้น มีการแจ้งผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสาร โครงการ กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบล่วงหน้า หรือใช้ช่องทางออนไลน์ในการแจ้งโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการ จัดกิจกรรมให้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นข้อค้นพบที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปปรับใช้ และการศึกษาในครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ รวมทั้งการแก้ไขปัญหา การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ การเสนอรูปแบบกิจกรรม โครงการ รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหาปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรท้องถิ่นจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้มากขึ้น โรงเรียนควรสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูล โดยสามารถเปิดเผยเป็นสาธารณะ ข้อมูลสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผลงาน นวัตกรรมงานวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา การร่วมวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนอย่างแท้จริงในการเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งพบว่า คณะทำงานกลุ่มงานบริหารทั่วไปประจำโรงเรียนโดยผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาเป็นตัวแทนในการร่วมตัดสินใจในงานบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน การให้ข้อเสนอแนะในงานบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจในกระบวนการและสามารถปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นให้มากยิ่งขึ้น มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่จัดขึ้น โรงเรียนควรสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลโดยสามารถเปิดเผยเป็นสาธารณะ รวมทั้งมีแบบประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผู้แสดงความคิดเห็น หรือการตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการสรุปโครงการต่าง ๆ เพื่อจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งผู้ปกครองนักเรียนเป็นคณะทำงานของโรงเรียนตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 ฝ่าย การส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนของผู้ปกครองนักเรียนอย่างแท้จริง โรงเรียนควรสร้างการรับรู้ เว็บไซต์ของโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลของโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน โดยเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชนเพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้มาศึกษา ข้อมูลกิจกรรม ผลงาน นวัตกรรมและงานวิจัยของโรงเรียน ควรมีการพัฒนากระบวนการประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผู้แสดงความคิดเห็น หรือการตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการสรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ผลจากการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ควรมีการศึกษาต่อยอดด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่มากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนที่อยู่ในระดับน้อยได้แก่การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ

3. ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
นักเรียน โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

บรรณานุกรม

- กมลกานต์ บุญน้อม. (2559). ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กัณรญาณี ศรีสุรภย์. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- กาญจนา เอียดสุข. (2560). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โรงเรียนเขาชัยสน อำเภอเขาชัยจังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- กิตติ กรทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- ครรชิต มัลขังศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- กิริยณภา หนูอินทร์. (2562). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School-Based Management .วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1(4). 35.
- จรุณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- จามจรี จำเมือง. (2558). คู่มือเตรียมสอบ แนวข้อสอบ ผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาเพื่อเลื่อนตำแหน่งเปลี่ยนตำแหน่งพร้อมเฉลย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเกชั่น.

- จินพร เพ็ชรฉกรรจ์. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- จุฑามาศ นาคปฐม. (2559). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ณัฐนิชานันท์ พิมพ์ทอง. (2555). ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนบ้านทับร้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ฐานิภูฏ์กานต์ นิลแนบแก้ว, และธีระพงษ์ บุศราภู. (2561). แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- เทศบาลตำบลแม่ยวม. (2565). ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลแม่ยวม. สืบค้นจาก <http://www.maeyuam.go.th/content/generalinfo>.
- ธนัสถา สมบัติบุรณ์. (2556). ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองก๊วยังวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. ชลบุรี: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัชพงษ์ มีแก้ว. (2557). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอคอนท่อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ศรีธรรมสาร.
- นิสรภาพ แซ่มชุงาม. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).

- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ปริมาศ กัลยา. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยา สาส์น.
- บุบผา สิทธิชัย. (2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านมาบ ยางพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1. (งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ประชา แก้วสวัสดิ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนกับการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ผานิต นาคลำภา. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน บ้านเขา คันทรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พระชานนท์จักรใจ, สมศักดิ์บุญสาธิต และวิชัย ดีพร้อม. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านถ้ำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง).
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2558). แก่นการจัดการศึกษา ชุดโครงการการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : การศึกษาเพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: DPU Coolprint มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย.
- พิมพ์รักษ์ สามกลุ่มพิมพ์. (2556). การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).

- ภคมน วรกิตติมงคล. (2562). ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสวนเด็กเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- เมตต์ เมตต์การ์ณจิต. (2553). การจัดการศึกษา: โดยชุมชน เพื่อชุมชน และสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยร่วมเกล้า.
- ยุกตนันท์ หวานน้ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย. (2557). ทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา: โรงพิมพ์นำศิลป์.
- รุจิราพรรณ คงช่วย. (2565). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา).
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9, 299.
- วันเพ็ญ เจริญจิตต์. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนเมืองพญา 10 (บ้านเกาะล้าน) สังกัดเมืองพญา. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วิทยา ประวะ โข. (2560). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- วิบูลธ นิลพิบูลย์. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).

- ศิริ ถีอาสนา. (2557). *เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่: แนวคิดหลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (การนิพนธ์การศึกษาคุณูปบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- ศิริพร เจิมภักดี. (2556). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม. (2565). *รายงานผลปฏิบัติงานประจำปี 2564*. แม่ฮ่องสอน: ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม.
- โสภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สมนึก พลอยประดับ. (2553). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสมคิดจิตต์วิทยา จังหวัดชลบุรี*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สยามมล เกษประดิษฐ์. (2559). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภาชีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- สัมมา รชนีชัย. (2556). *หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทรี่ แสงอุไร. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).

- สุนิสา คล้ายคลึง. (2560). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.* (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุภัทธา อินทรศักดิ์. (2561). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ.* (วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- เสาวนีย์ เตือนเด่น. (2558). *การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2553). *การบริหารการศึกษาในคลื่นความเปลี่ยนแปลง.* บุรีรัมย์: โรงพิมพ์วินัย.
- อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- อุทัย คลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. (2540). *ระบบการศึกษากับชุมชน กรอบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย.* กรุงเทพฯ: แปลนปรินต์ติ้ง.
- Barnes, R.A. (1995). African American parents' involvement in their children's schooling. *Dissertation Abstracts International*, 55(April 10), 3152-A.
- Becerra, G.V. (2014). Role perceptions of administrators and community representatives in participatory decision making. *Dissertation Abstracts International*, 34(4), 6887 - A.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Effective behavior in organizations.* New York: Richard D. Irwin Inc.
- Conlon, T. J. (2010). How do minnesota school board members learn to do their job. *Dissertation Abstracts International*, 70(07), unpagged .
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing.* (5th ed.). New York: Harper CollinsPublishers.
- Ervin, W. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation.* Atlanta. GA: Georgia State University.
- Gibson, J.L., Ivancevich, J. M., Donnelly, J. H., and Konopaske, R. (2000). *Organizations: Behavior structure process.* Boston: McGraw-Hill.

- Gustavo, W. C. (1992). The meaning of participation. In P. C. Brand (Ed.), *Community participation: Proceedings (Habinet international seminar)*. Colombia: Habinet.
- Hack, W.G., Candoli, I. C., & Ray, J. R. (1995). *School business administration: A planning approach*. (5th ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Hakanen, L. J. (1975). An investigation of school community communication in Vermillion South Dakota, Districts. *Dissertation Abstracts International*, 35(3), 6004-A.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3),
- Lewis, B. E. (2010). School board in transition: An examination of board member induction. *Dissertation Abstracts International*, 70(11).
- Likert, R. (1967). *The method of constructing an attitude scale*. New York: West.
- Oakley, P. (1991). *Project with people*. Geneva: ILO.
- Paulioe, O. M. (2003). Family participation in early childhood education. *Dissertation Abstracts International*, 64(8), 3909-A.
- Pena, D.C. (2000). Parent involvement: influencing factors and implications. *The Journal of Educational Research*, 94(1) 42-54.
- Sashkin, M. (1982). Participative management is an ethical imperative. *Organization Dynamics*, 12(4), 5-22
- Shadid, W, and Wil, P. (1982). *Access and participation a theoretical approach in participation of the poor in development*. New York: McGraw-hill.
- Swansburg, R. C. (1996). *Management and leadership for nurse managers*. (2th ed.). Boston: Jones and Bartlett.
- Townsead, T. (1994). *Effective schooling for the community*. London: Rout ledge
- United Nations Asian and Pacific Development Institute. (1980). *Local level planning and rural development alternatives strategy*. New Delhi: Concept.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา

1. ดร.สุรพล ศรีศิลป์ ศึกษาพิเศษ สำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
2. นายรักเกียรติ อินทร์นั ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษสังกัดโรงเรียนบ้านท่าสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
3. นายอดิศักดิ์ คงคาใส ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษสังกัดโรงเรียนบ้านห้วยกุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
4. นายเรืองศักดิ์ ขาวสะอาด ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษสังกัดโรงเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๓๑ (บ้านทุ่งพร้าว) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
5. นายสิทธิพงษ์ ทองประดิษฐ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษสังกัดโรงเรียนบ้านสันติสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๑๔๔๘

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.สุรพล ศรีศิลป์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายธีรพรธณ กันหม่อง รหัสนักศึกษา ๖๔๘๖๑๓๑๐ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน ไนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นไปตามหลักวิชาการ วิทยาลัย
แม่ฮ่องสอน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบ
ความสอดคล้องของเนื้อหาเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นกรินทร์ พริบไหว)

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓

โทรสาร.๐๕๓๖๑๔๒๖๔

www.msc.cmru.ac.th

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.0612.11/ว175

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
236 หมู่ 3 ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน 58000

22 เมษายน 2566

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 45 ชุด
ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายธีรพรรณ กันหม่อง
นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษา
แบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 โดยมีอาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้
นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในระหว่างวันที่ 25 เมษายน - 15 พฤษภาคม 2566 ส่วน
รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พริบไหว)

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ
2. โรงเรียนบ้านกะปวง
3. โรงเรียนบ้านบ้านทุ่งแพม
4. โรงเรียนบ้านห้วยทราย
5. โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์
6. โรงเรียนบ้านแม่กองแป
7. โรงเรียนบ้านห้วยโศ
8. โรงเรียนบ้านแม่กองคา

ภาคผนวก จ

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่ยวม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 1 การบริหารวิชาการ									
1.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
3.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา	+1	0	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
5.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
6.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่เมาะ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
7.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการร่วมพัฒนา หลักสูตรการเรียนการสอนของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
8.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการร่วมพัฒนา กระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
10.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการ สอนของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้
12.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การวางแผนการพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ									

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่เมาะ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
13.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ ระดมเงินทุนการศึกษาของ สถานศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
14.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ วางแผนการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการ สอนของสถานศึกษา	+1	0	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
15.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ กำหนดแนวทางในการพัฒนา ระบบการบริหารงบประมาณ	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
16.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดมเงินทุนการศึกษาของ สถานศึกษา	+1	0	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
17.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ใน การจัดการเรียนการสอนของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
18.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กำหนดแนวทางในการพัฒนา ระบบการบริหารงบประมาณ	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
19.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการระดมเงิน ทุนการศึกษาของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่เมาะ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ (ต่อ)									
20.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการร่วมจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการ เรียนการสอนของสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
21.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการบริหาร งบประมาณ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การระดมเงินทุนการศึกษาของ สถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
23.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ใน การจัดการเรียนการสอนของ สถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
24.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารงบประมาณ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล									
25.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ วางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล (ต่อ)									
26.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
27.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
28.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
29.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล (ต่อ)									
30.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กำหนดงาน การเสนอแนะ ขั้นตอน หรือวิธีการเพื่อปรับปรุง การดำเนินงาน การ บริหารงาน บุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
31.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการร่วม วางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
32.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการร่วม ส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามี ส่วนร่วม ในการ พัฒนา สถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
33.	การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการเสนอแนะ ขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อ ปรับปรุงการดำเนินงาน การ บริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของ สถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล (ต่อ)									
34.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผน อัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
35.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
36.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการ บริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป									
37.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
38.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป (ต่อ)									
39.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
40.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
41.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
42.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
43.	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป (ต่อ)									
44.	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่างๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
45.	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากงานบริการต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	+1	0	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
46.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
47.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่างๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
48.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานบริการต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีเกณฑ์ในการตัดสินใจผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

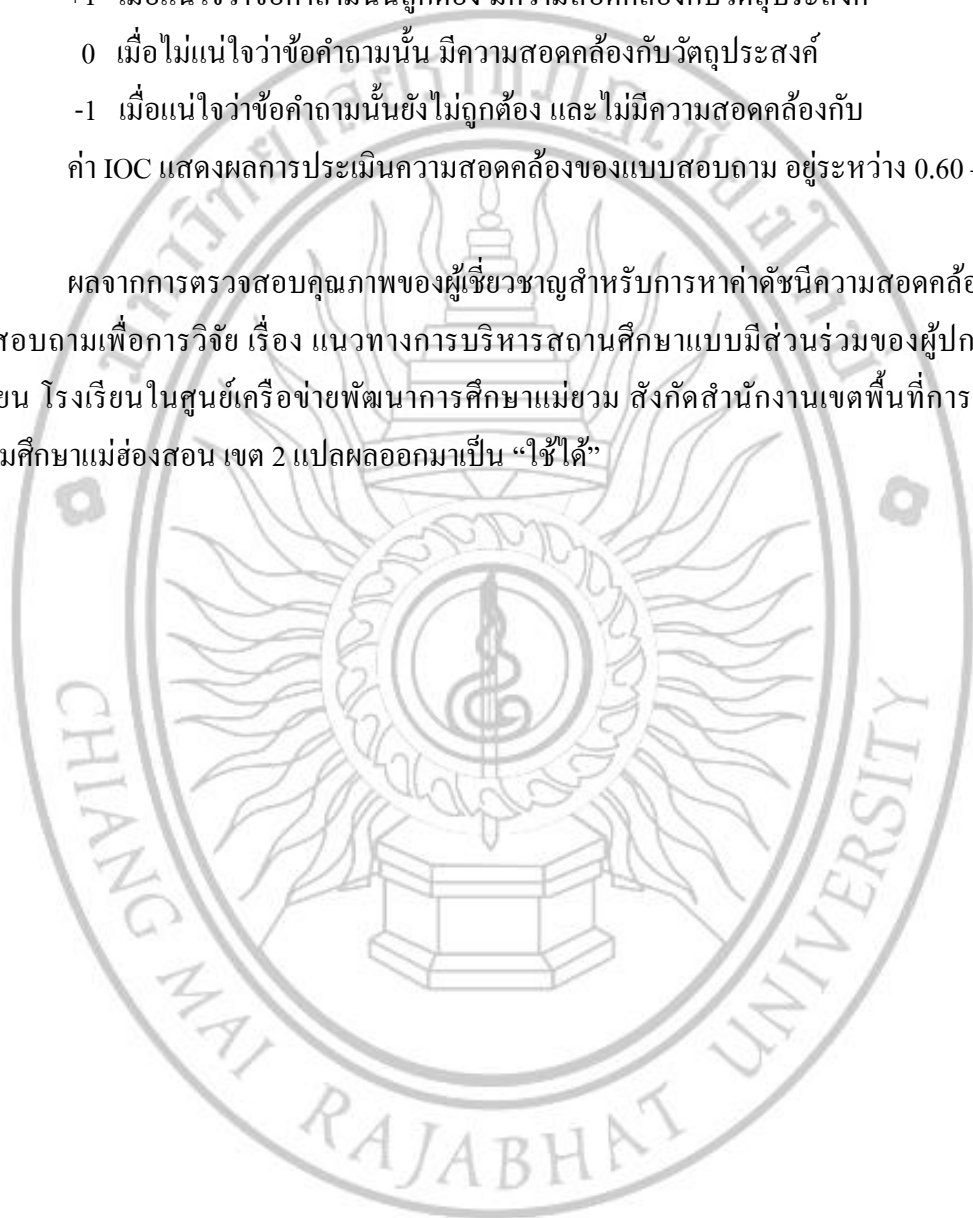
+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นยังไม่ถูกต้อง และไม่มีความสอดคล้องกับ

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แปลผลออกมาเป็น “ใช้ได้”

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

หาความเชื่อมั่น (Reliability) แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.948	48

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ
แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

**GUIDELINES FOR SCHOOL MANAGEMENT WITH PARTICPATORY PARENTS OF
SCHOOL STUDENTS IN MAE YUAM EDUCATIONNAL DEVELOPMENT NETWORK
CENTER UNDER THE OFFICE OF MAEHONGSON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2**

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข ที่ปรึกษา

ผู้ศึกษา

นายธีรพรรณ กันหม่อง

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ข้าพเจ้า นายธีรพรณ ก้นหม่อง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำแบบสอบถาม ฉบับนี้ขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ในการวิจัยครั้งนี้ต้องอาศัยความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และประโยชน์ทางวิชาการ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเป็นจริงที่สุด ขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และนำเสนอในภาพรวมซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ขวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายธีรพรณ ก้นหม่อง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความหรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ
( ) 20 - 30 ปี ( ) 31 - 40 ปี ( ) 41 - 50 ปี ( ) 51 - 60 ปี
3. ระดับการศึกษา
( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี
( ) สูงกว่าปริญญาตรี (โปรดระบุ) .....
4. อาชีพ
( ) รับราชการ ( ) เกษตรกรรม ( ) ธุรกิจส่วนตัว
( ) รับจ้างทั่วไป ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณารายการสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ในแต่ละด้าน อยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในสถานศึกษาของท่านหรือที่ท่านเกี่ยวข้องเพียงช่องเดียว ซึ่งกำหนดค่าระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่เมาะ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
00	การตัดสินใจในการดำเนินงานข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหาร ทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	✓				

จากตัวอย่างในข้อ 00 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพปัจจุบัน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ 5 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัจจุบันท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ 4 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัจจุบันปัญหาการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่เมาะ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารวิชาการ						
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา					
2	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
3	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
4	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
5	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
6	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
7	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วม พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา					
8	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วม พัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
9	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
10	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนของสถานศึกษา					
11	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
12	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผนการ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
การบริหารงบประมาณ						
13	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการระดมเงินทุนการศึกษา ของสถานศึกษา					
14	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของ สถานศึกษา					
15	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดแนวทางในการ พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
16	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระดมเงินทุนการศึกษา ของสถานศึกษา					
17	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา					
18	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดแนวทางใน การพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ					
19	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการระดม เงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา					
20	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วม จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษา					
21	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหาร งบประมาณ					
22	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการระดมเงิน ทุนการศึกษาของสถานศึกษา					
23	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา					
24	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหาร งบประมาณ					
การบริหารงานบุคคล						
25	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา					
26	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการส่งเสริมให้มีวิทยากร ภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาสถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
27	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเสนอแนะขั้นตอน หรือ วิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการ บริหารงาน บุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ					
28	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา					
29	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมให้มีวิทยากร ภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาสถานศึกษา					
30	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดงานการ เสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงานการ บริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของ สถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ					
31	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วม วางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการ ศึกษาของ สถานศึกษา					
32	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วม ส่งเสริมให้มีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
33	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการ เสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงานการ บริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของ สถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ					
34	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการวางแผน อัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
35	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการส่งเสริมให้มี วิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
36	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเสนอแนะ ขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการ บริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ					
การบริหารทั่วไป						
37	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดกิจกรรมของ สถานศึกษา					
38	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการให้ข้อเสนอแนะ ขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการ บริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
39	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ					
40	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมของ สถานศึกษา					
41	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหาร ทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
42	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดงานบริการ ต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการ นักเรียน ฯลฯ					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ยวม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
43	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการร่วมจัดกิจกรรมของสถานศึกษา					
44	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่างๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
45	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ					
46	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา					
47	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
48	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯ					

ภาคผนวก ฅ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ

แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

**GUIDELINES FOR SCHOOL MANAGEMENT WITH PARTICPATORY PARENTS OF
SCHOOL STUDENTS IN MAE YUAM EDUCATIONNAL DEVELOPMENT NETWORK
CENTER UNDER THE OFFICE OF MAEHONGSON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2**

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข ที่ปรึกษา

ผู้ศึกษา

นายธีรพรณ ก้นหม่อง

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสัมภาษณ์การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
เขต 2

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน
ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนา
การศึกษาแม่ยวม จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม จำนวน 7
คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวมที่ดำรงตำแหน่งใด
ตำแหน่งหนึ่งในคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 3 ปี ขึ้นไปจำนวน 7 คน รวม
ทั้งสิ้น 15 คน

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปสังเคราะห์และสรุปแนวทางการบริหาร
สถานศึกษาแบบ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา
แม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3. ผู้ศึกษาเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก

4. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบให้ตอบบรรยายตาม
ความคิดเห็น มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน
ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน

นายธีรพรรณ กันหม่อง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – สกุล .....
2. ตำแหน่ง .....
3. อายุ .....
4. การศึกษา .....

**ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายพัฒนา**

การศึกษาแม่ยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

**1. แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่ยวม ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ**

1.1 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการมีส่วนร่วม
ตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการมีส่วนร่วมใน
การตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วม
ตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

**2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายพัฒนา การศึกษาแม่ยวม ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหาร
งบประมาณ**

2.1 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2.2 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมใน
การประเมินผลการบริหารงบประมาณอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2.3 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมใน
การตัดสินใจดำเนินการระดมเงินทุนการศึกษาของสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....

**3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยวม ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงาน
บุคคล**

3.1 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการประเมินผลการ
วางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร

.....
.....
.....
.....

3.2 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนอัตรากำลัง ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ยม ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไป

4.1 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะขั้นตอน หรือวิธีการ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารทั่วไปต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4.2 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4.3 ท่านมีแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมในการ
ประเมินผลงานบริการต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน ฯลฯอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายธีรพรรณ กันหม่อง
วัน เดือน ปีเกิด	28 กุมภาพันธ์ 2527
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 29 หมู่ 9 ถนน ทางหลวงหมายเลข 105 ตำบล แม่สะเรียง อำเภอ แม่สะเรียง จังหวัด แม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58110
อีเมลล์แอดเดรส	tatonthom@gmail.com
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2556-2559 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ พ.ศ. 2547-2550 หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษา สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน ตำแหน่ง ครูชำนาญการ สังกัด / หน่วยงาน โรงเรียนบ้านแม่กองแป จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2558 – 2562 ตำแหน่ง ครูชำนาญการ สังกัด / หน่วยงาน โรงเรียนบ้านแม่แพน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2555 – 2558 ตำแหน่ง ครู สังกัด / หน่วยงาน โรงเรียนเพียงหลวง 11ฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอน